

ЗАКОН за опазване на околната среда

Обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., попр., бр. 98 от 18.10.2002 г.

кн. 10/2002 г., стр. 244

т. 5, р. 4, № 420

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I

Приложно поле и обхват на закона

Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани със:

1. опазването на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защитата на здравето на хората;
2. съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на страната;
3. опазването и ползването на компонентите на околната среда;
4. контрола и управлението на факторите, които увреждат околната среда;
5. осъществяването на контрол върху състоянието на околната среда и източниците на замърсяване;
6. предотвратяването и ограничаването на замърсяването;
7. създаването и функционирането на Националната система за мониторинг на околната среда;
8. стратегиите, програмите и плановете за опазване на околната среда;
9. събирането и достъпа до информацията за околната среда;
10. икономическата организация на дейностите по опазване на околната среда;
11. правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването на околната среда.

Чл. 2. Целите на закона се постигат чрез:

1. регламентиране на режимите за опазване и ползване на компонентите на околната среда;
2. контрол върху състоянието и ползването на компонентите на околната среда и източниците на нейното замърсяване и увреждане;
3. установяване на допустими норми за емисии и за качество на околната среда;
4. управление на компонентите и факторите на околната среда;
5. извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС);
6. издаване на разрешителни за предотвратяване, ограничаване и контрол на замърсяването;
7. обявяване и управление на територии със специален режим на защита;
8. развитие на системата за мониторинг на компонентите на околната среда;
9. въвеждане на икономически регулатори и финансови механизми за управление на околната среда;
10. регламентиране на правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица.

Чл. 3. Опазването на околната среда се основава на следните принципи:

1. устойчиво развитие;
2. предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;

4. участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. замърсителят плаща за причинените вреди;
7. съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Чл. 4. Компонентите на околната среда са: атмосферният въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи.

Чл. 5. Факторите, които замърсяват или увреждат околната среда, могат да бъдат: естествени и антропогенни вещества и процеси; различни видове отпадъци и техните местонахождения; рискови енергийни източници - шумове, вибрации, радиации, както и някои генетично модифицирани организми.

Чл. 6. Управлението, опазването и контролът на компонентите на околната среда и факторите, въздействащи върху тях, се извършват по ред, определен от този закон и от специалните закони за компонентите и факторите на околната среда.

Чл. 7. При трансгранично замърсяване се прилагат изискванията, съдържащи се в споразумения и договори, по които Република България е страна.

Раздел II

Държавна политика и органи за управление на околната среда

Чл. 8. Държавната политика по опазване на околната среда се осъществява от министъра на околната среда и водите.

Чл. 9. Държавната политика по опазване на околната среда се интегрира в секторните политики - транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други, и се осъществява от компетентните органи на изпълнителната власт.

Чл. 10. (1) Компетентни органи по смисъла на закона са:

1. министърът на околната среда и водите;
2. изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда;
3. директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ);
4. директорите на басейновите дирекции;
5. директорите на дирекциите на националните паркове;
6. кметовете на общините, а в градовете с районно деление - и кметовете на районите;
7. областните управители.

(2) Компетентни да предприемат предвидените в закона действия и дейности са:

1. на територията на една община - директорът на РИОСВ или кметът на общината, а в градовете с районно деление - кметът на района;
2. на територията на една област - областният управител или директорът на РИОСВ;
3. на територията на няколко общини в обхвата на една РИОСВ - директорът на съответната инспекция;

4. на територията на няколко общини в обхвата на различни РИОСВ - министърът на околната среда и водите.

Чл. 11. Министърът на околната среда и водите:

1. разработва с органите по чл. 9 политиката и стратегията за опазване на околната среда в Република България;
2. ръководи чрез Изпълнителната агенция по околна среда Националната система за мониторинг на околната среда;
3. контролира състоянието на околната среда на територията на страната;
4. координира контролните правомощия на другите органи на изпълнителната власт по отношение на околната среда;
5. издава заповеди, разрешителни, инструкции и утвърждава методики;
6. съвместно със заинтересуваните органи на изпълнителната власт:
 - а) издава норми за максимално допустими емисии по видове замърсители и норми за максимално допустими концентрации на вредни вещества по компоненти на средата по райони;
 - б) утвърждава методики за ОВОС;
 - в) издава норми за рационално използване на възобновими и невъзобновими природни ресурси;
 - г) осигурява събирането и предоставянето на информация за състоянието на околната среда;
 - д) утвърждава методики за контрол на компонентите на околната среда;
7. осъществява други дейности, свързани с опазването и управлението на околната среда в съответствие със специалните закони;
8. подготвя ежегодния доклад за състоянието на околната среда.

Чл. 12. (1) Към министъра на околната среда и водите се създават:

1. Висш експертен екологичен съвет;
 2. консултативни съвети по политиката за управление на компонентите на околната среда.
- (2) Към РИОСВ се създават експертни екологични съвети.
- (3) Функциите, задачите и съставът на съветите по ал. 1 и 2 се определят с правилник на министъра на околната среда и водите.

Чл. 13. (1) Изпълнителната агенция по околна среда към министъра на околната среда и водите осъществява ръководството на Националната система за мониторинг на околната среда.

(2) Изпълнителната агенция по околна среда е юридическо лице.

(3) Изпълнителната агенция по околна среда се ръководи и представлява от изпълнителен директор.

(4) Дейността, структурата, организацията на работа и съставът на Изпълнителната агенция по околна среда се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 14. (1) Регионалните инспекции по околната среда и водите, дирекциите на националните паркове и басейновите дирекции осигуряват провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално равнище.

(2) Органите по ал. 1 са юридически лица към министъра на околната среда и водите на бюджетна издръжка и се представляват от съответните директори или упълномощени от тях длъжностни лица.

(3) Ръководителите на органите по ал. 1 са второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на околната среда и водите.

(4) Директорите на РИОСВ, директорите на националните паркове и директорите на басейновите дирекции съставят предупредителни и констативни

протоколи, издават заповеди за прилагане на принудителни административни мерки и наказателни постановления.

(5) Броят, териториалният обхват на дейност, функциите и структурата на РИОСВ, правомощията на техните директори, както и дейността на дирекциите на националните паркове и на басейновите дирекции се определят с правилници, издадени от министъра на околната среда и водите.

Чл. 15. (1) Кметовете на общини:

1. информират населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на закона;
2. разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
3. организират управлението на отпадъци на територията на общината;
4. контролират изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
5. организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
6. определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролират изпълнението на техните задължения;
7. организират дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
8. определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по този закон;
9. осъществяват правомощията си по специалните закони в областта на околната среда;
10. определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

(2) Кметовете на общини могат да възлагат изпълнението на функциите по ал. 1 на кметовете на кметства и кметовете на райони.

Чл. 16. Областните управители:

1. осигуряват провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на територията на областта;
2. координират работата на органите на изпълнителната власт и техните администрации на територията на областта по отношение провеждането на държавната политика по опазване на околната среда;
3. координират дейностите по провеждане на политиката по опазване на околната среда между общините на територията на областта;
4. издават наказателни постановления за актове, съставени по реда на чл. 15, ал. 1, т. 8.

Глава втора

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 17. Всеки има право на достъп до наличната информация за околната среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Чл. 18. Информацията за околната среда е:

1. налична първична информация;
2. налична предварително обработена информация;

3. нарочно обработена информация.

Чл. 19. Информация за околната среда е всяка информация в писмена, визуална, аудио-, електронна или в друга материална форма относно:

1. състоянието на компонентите по чл. 4 и взаимодействието между тях;

2. факторите по чл. 5, както и дейностите и/или мерките, включително административните мерки, международни договори, политика, законодателство, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху компонентите на околната среда;

3. състоянието на човешкото здраве и безопасността на хората, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда или, чрез тези компоненти, от факторите, дейностите или мерките, посочени в т. 2;

4. обекти на културно-историческото наследство, сгради и съоръжения, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда или, чрез тези компоненти, от факторите, дейностите или мерките, посочени в т. 2;

5. анализ на разходите и ползите и други икономически анализи и допускания, използвани в рамките на мерките и дейностите, посочени в т. 2;

6. емисии, зауствания и други вредни въздействия върху околната среда.

Чл. 20. (1) Достъпът до информация за околната среда може да бъде отказан в случаите, когато се иска:

1. класифицирана информация, която представлява държавна или служебна тайна;

2. информация, която представлява производствена или търговска тайна, определена със закон;

3. информация, която представлява интелектуална собственост;

4. информация, която представлява лични данни, ако физическото лице, с което е свързана тази информация, не е съгласно с разкриването ѝ, и съгласно изискванията, предвидени в Закона за защита на личните данни;

5. информация, която би се отразила неблагоприятно на интересите на трето лице, което е предоставило исканата информация, без да има правно задължение да го направи и без да може такова задължение да му бъде наложено, и когато не е съгласно с предоставянето на информацията;

6. информация, която ще се отрази неблагоприятно на компонентите на околната среда.

(2) Информацията за околната среда се предоставя в срок до 14 дни от датата на уведомяване на заявителя за решението на компетентния орган за предоставяне на достъп до исканата информация.

(3) Лицата, които дават информация за околната среда на компетентните органи, са длъжни да обозначат информацията, за която съществува някое от ограниченията за предоставяне по ал. 1.

(4) При вземане на решение за отказ за предоставяне на информация по ал. 1 компетентният орган отчита обществения интерес от разкриването на тази информация.

(5) В случаите на ограничен достъп наличната информация за околната среда се предоставя в частта ѝ, която е възможно да се отдели от информацията по ал. 1.

(6) Ограничаването на правото на достъп до информация не се отнася до емисиите на вредни вещества в околната среда като стойност по показателите, определени от нормативните актове.

Чл. 21. (1) Компетентни органи по тази глава са централните и териториалните органи на изпълнителната власт, които събират и разполагат с информация за околната среда.

(2) Компетентни органи по смисъла на ал. 1 са и другите органи и организации, които се разпореждат със средствата от консолидирания държавен бюджет и събират и разполагат с информация за околната среда, с изключение на органите на законодателната и съдебната власт.

Чл. 22. (1) Министерският съвет ежегодно внася в Народното събрание доклад за състоянието на околната среда, предложен от министъра на околната среда и водите, който след приемането му го публикува като годишник за състоянието на околната среда.

(2) Докладът по ал. 1 се внася в Народното събрание в тримесечен срок след предоставяне на данните и информацията от Националния статистически институт.

Чл. 23. (1) При аварийни или други замърсявания, когато са нарушени установените с нормативен или индивидуален административен акт норми на изпускане на замърсяващи вещества в околната среда, лицата, извършили нарушението, както и лицата, отговорни за спазване на нормите, са длъжни незабавно да уведомят съответните областни управители, кметовете на съответните общини, РИОСВ, басейновите дирекции и органите на Държавната агенция "Гражданска защита", а при промяна на радиационната обстановка - и Агенцията за ядрено регулиране.

(2) Компетентните органи по ал. 1 са длъжни незабавно да уведомят Министерството на здравеопазването и засегнатото население за настъпилото наднормено замърсяване, като предложат мерки за защита на човешкото здраве и на имуществото.

Чл. 24. Всеки ръководител на административна структура в системата на изпълнителната власт ежегодно публикува данните за информационните масиви и ресурси от обработена информация за околната среда по чл. 18, т. 2.

Чл. 25. (1) Министърът на околната среда и водите определя със заповед описанието на информационните масиви и ресурси по чл. 15, ал. 1, т. 3 от Закона за достъп до обществена информация, когато те съдържат информация по чл. 19.

(2) Заповедта по ал. 1 се обнародва в "Държавен вестник".

(3) Описанието на информационните масиви по ал. 1 и чл. 24 се публикува в Интернет-страницата на Министерството на околната среда и водите.

Чл. 26. (1) За предоставяне на информация за околната среда се прилага процедурата, предвидена в глава трета "Процедура за предоставяне на достъп до обществена информация" от Закона за достъп до обществена информация.

(2) В решението за предоставяне на информация по чл. 34, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация се посочва дали се предоставя нарочно обработена информация или друг вид информация.

Чл. 27. Отказите за предоставяне на информация, необходима на лицата за подготовка на защитата им в някое от производствата, предвидени в този закон или в друг закон, се обжалват по реда, предвиден в Закона за административното производство.

Чл. 28. Информацията по чл. 18, т. 1 и 2 се заплаща при условията и по реда на чл. 20 - 22 от Закона за достъп до обществена информация.

Чл. 29. За предоставяне на нарочно обработена информация заплащането се договаря за всеки конкретен случай.

Чл. 30. Компетентните органи предоставят безплатно налична първична и предварително обработената информация за околната среда помежду си, както и на общините, когато тази информация им е необходима за вземане на решения от тяхната компетентност.

Чл. 31. Националните обществени радио- и телевизионни оператори в своите предавания:

1. разпространяват информация за опазването и управлението на околната среда;
2. осигуряват защита на правото на информация за състоянието на околната среда;
3. популяризират знанията и научно-техническите постижения в областта на опазването на околната среда чрез излъчване на български и чуждестранни образователни програми.

Глава трета

ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И УПРАВЛЕНИЕ

НА ОТПАДЪЦИТЕ

Раздел I

Общи условия

Чл. 32. Ползването на компонентите на околната среда за задоволяване на собствени потребности с нестопанска цел е безвъзмездно освен в случаите, определени в този закон и в специалните закони в областта на околната среда.

Чл. 33. Определеното със закон използване на природни ресурси с цел стопанска дейност е възмездно.

Чл. 34. Лицата, осъществяващи дейности по чл. 32 и 33, са длъжни да опазват и възстановяват околната среда.

Раздел II

Опазване и използване на водите и водните обекти

Чл. 35. (1) Опазването и използването на водите и водните обекти се основават на дългосрочна държавна политика.

(2) Дългосрочната политика по опазването на водите и водните обекти е основана на рационалното управление на водите на национално и басейново равнище с основна цел постигане на добро състояние на всички води - подземни и повърхностни, за осигуряване на необходимата по количество и качество вода за:

1. питейно-битовите нужди на сегашните и бъдещите поколения;
2. благоприятното състояние и развитие на екосистемите и влажните зони;
3. стопанските и социалните дейности.

Чл. 36. (1) Използването на водите и водните обекти включва водоползване и ползване на водните обекти.

(2) Използването на водите и водните обекти се осъществява:

1. без разрешително;
2. с разрешително;
3. чрез предоставяне на концесия.

(3) Когато правото на използване на водите и водните обекти се предоставя чрез различни режими на един и същ титуляр, се прилага по-тежкият режим.

(4) Водоползването и ползването на водните обекти задължително е свързано с осигуряването на необходимия минимален екологичен воден отток във водните течения.

Чл. 37. Опазването на водите и водните обекти осигурява:

1. баланса между експлоатацията на водите и естественото им възстановяване;
2. съхраняването и подобряването на качеството на повърхностните и на подземните води.

Чл. 38. Опазването и използването на водите и водните обекти се извършват при условията и по реда на Закона за водите.

Раздел III

Опазване и ползване на почвата

Чл. 39. (1) Опазването на почвата гарантира ефективна защита на човешкото здраве и на естествените почвени функции.

(2) Опазването на почвата и подземните води от замърсяване с естествени и изкуствени торове и средства за растителна защита се извършва чрез прилагане на добри земеделски практики.

Чл. 40. Юридическите и физическите лица, които използват почвата като средство за производство или действат на почвата по друг начин, са длъжни да не предизвикват вредни изменения върху нея в обработваните от тях поземлени имоти, както и в съседните поземлени имоти.

Чл. 41. Собствениците и ползвателите на поземлени имоти са длъжни да вземат мерки за предотвратяване на вредни изменения, застрашаващи почвата.

Чл. 42. (1) Който причини вредни изменения на почвата, е длъжен да възстанови за своя сметка естествените качества и функции на почвата до такава степен, че трайно и продължително да не възникват никакви опасности и вреди за човека.

(2) Собствениците и ползвателите на подземни и надземни мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура са длъжни да ги поддържат в техническа изправност и да не допускат замърсяване или друго вредно изменение на почвата около тях.

Чл. 43. (1) Хумусният пласт на почвата се поставя под специална защита.

(2) Преди започване на строителство или търсене, проучване и добив на подземни богатства хумусният пласт на почвата се изземва, депонира и оползотворява по предназначение при условията и по реда на наредба на министъра на земеделието и горите, министъра на околната среда и водите и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) Дейностите по ал. 2 се извършват, като не се допуска замърсяване или увреждане на почвата в съседните поземлени имоти.

(4) След приключване на дейностите по ал. 2 инвеститорът или инициаторът на проекта е длъжен да извърши рекултивация на увредения терен.

Чл. 44. Собствениците и операторите на депа за отпадъци, включително хвостохранилища, сгуроотвали и други, както и на съоръжения за съхраняване на отпадъци и/или опасни химични вещества, препарати и продукти ги организират и експлоатират по начин, който изключва замърсяване и увреждане на почвата и другите компоненти на околната среда.

Раздел IV

Опазване и ползване на земните недра

Чл. 45. Опазването на земните недра е основно задължение на всички, които осъществяват дейности по тяхното проучване и ползване.

Чл. 46. Опазването на земните недра се осигурява чрез:

1. опазването и рационалното ползване на подземните богатства и подземните води;

2. екологосъобразното управление и използване на отпадъците;

3. екологосъобразното ползване на пещерите и отработените пространства;

4. възстановяването и/или рекултивацията на нарушените терени при проучването и ползването им;

5. ефективна защита от природни бедствия, катастрофи и други разрушителни процеси в резултат на човешката дейност.

Чл. 47. Земните недра се ползват за:

1. търсене, проучване и добив на подземни богатства;

2. проучване и добив на подземни води и геотермална енергия;

3. промишлено и гражданско строителство; строителство на обекти, свързани с отбраната на страната; съхраняване на отпадъци; стопански, туристически, научноизследователски дейности и др.

Чл. 48. Опазването и ползването на земните недра при търсенето, проучването и добива на подземни богатства, включително при ползването на пещерите и отработените пространства, се извършват по ред, определен от този закон и от Закона за подземните богатства.

Чл. 49. Опазването на земните недра при проучването и ползването на подземните води се извършва по ред, определен от Закона за водите.

Чл. 50. Опазването на земните недра при ползването им за други цели се извършва при условията и по реда на този закон и на специален закон.

Раздел V

Опазване и ползване на биологичното разнообразие

Чл. 51. (1) На опазване и защита подлежат видовете, местообитанията на видовете и природните местообитания с присъщото им биологично разнообразие.

(2) Опазването на разнообразието от природни местообитания и видове от дивата флора и фауна се осъществява при условията и по реда на специален закон.

Чл. 52. Дивите растителни и животински видове се ползват по начин и със средства, които гарантират благоприятното развитие на техните популации в естествената им среда.

Чл. 53. (1) За опазването и ползването на горите, дивеча, рибите, билките, гъбите и другите възобновими ресурси от дивата природа се изработват дългосрочни и годишни планове и програми.

(2) Плановете и програмите по ал. 1 се изработват при условията и по реда на съответните специални закони.

Чл. 54. За ползването на горите, дивеча, рибите, билките, гъбите и другите възобновими биологични ресурси от земите и водите - собственост на държавата и на общините, се заплащат такси съгласно съответните специални закони.

Раздел VI

Опазване на атмосферния въздух

Чл. 55. Опазването на чистотата на атмосферния въздух осигурява:

1. защита на човешкото здраве, на живата природа, на природните и културните ценности от вредните въздействия и предотвратяване настъпването на опасности и щети за обществото при изменение на качеството на атмосферния въздух, нарушаване на озоновия слой и промените в климата в резултат на различните човешки дейности;

2. запазване качеството на атмосферния въздух в районите, в които то не е нарушено, и подобряването му в останалите райони.

Чл. 56. Опазването на атмосферния въздух се основава на принципите на устойчивото развитие и се извършва при условията и по реда на глава седма и на Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Раздел VII

Управление на отпадъците

Чл. 57. Управлението на отпадъците се осъществява с цел да се предотврати, намали или ограничи вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда и се осигурява чрез:

1. предотвратяването или намаляването на образуването на отпадъци и на степента на тяхната опасност чрез:

а) разработването и прилагането на технологии, осигуряващи рационално използване на природните ресурси;

б) техническото разработване и пускането на пазара на продукти, които са проектирани така, че тяхното производство, употреба и обезвреждане да нямат или да имат възможно най-малък дял за увеличаване на количествата или опасността на отпадъците и рисковете от замърсяване с тях;

в) разработването на подходящи техники за окончателно обезвреждане на опасните вещества, съдържащи се в отпадъците, предназначени за оползотворяване, рециклиране или преработване;

2. оползотворяване на отпадъците чрез рециклиране, повторна употреба или регенериране или чрез друг процес на извличане на вторични суровини или на използване на отпадъците като източник на енергия;

3. безопасно съхраняване на отпадъците, непригодни за оползотворяване на настоящия етап на развитие.

Чл. 58. Лицата, чиято дейност е свързана с образуване и/или третиране на отпадъци, са длъжни да осигурят преработването, рециклирането и обезвреждането им по начин, който не застрашава човешкото здраве, и да използват методи и модерни технологии, които:

1. не водят до увреждане или риск за компонентите на околната среда;
2. не предизвикват допълнително натоварване на околната среда, свързано с шум, вибрации и миризми.

Чл. 59. Управлението на отпадъците се извършва при условията и по реда на този закон и на Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда.

Глава четвърта

ИКОНОМИЧЕСКА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 60. (В сила от 1.01.2003 г.) (1) Създава се предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда със статут на държавно предприятие по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, наричано по-нататък "предприятието".

(2) Предприятието е юридическо лице със седалище в София.

(3) Предприятието не е търговско дружество и не формира и не разпределя печалба.

Чл. 61. (В сила от 1.01.2003 г.) (1) Основен предмет на дейност на предприятието е реализация на екологични проекти и дейности в изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда.

(2) Предприятието осъществява и други дейности, които осигуряват или допълват основния предмет на дейност.

(3) За осъществяване на дейността на предприятието Министерският съвет с решение може да предоставя за ползване и управление имущество - публична и частна държавна собственост.

(4) Предприятието няма право да сключва договори за кредит с търговски банки и други финансови институции, освен ако за това има изрично решение на Министерския съвет.

(5) Дейността на предприятието за изпълнение на задачите, свързани с основния предмет на дейност, се финансира от:

1. таксите, определени със специалните закони в областта на околната среда;
2. целево предоставени средства от държавния бюджет за екологични програми, когато за това има решение на компетентните органи;
3. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
4. постъпления от лихви по депозити;

5. глоби или имуществени санкции за административни нарушения по този закон, наложени от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него длъжностни лица;

6. приходи от портфейлни инвестиции с краткосрочни държавни ценни книжа и облигации;

7. приходи от услуги и дейности, свързани с опазване на околната среда;

8. други постъпления, определени с нормативен акт.

(6) Устройството и дейността на предприятието се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 62. (В сила от 1.01.2003 г.) (1) Ежегодно до 30 октомври предприятието внася в Министерството на околната среда и водите план за дейността си през следващата календарна година.

(2) Планът по ал. 1 включва дейности по чл. 61 и съдържа най-малко следните елементи:

1. цели и очаквани резултати;

2. дейности, които ще бъдат извършвани за постигане на резултатите, включително инвестиционен план на предприятието;

3. план за управление на средствата по чл. 61, ал. 5, разработен на основата на очаквани разходи и приходи от дейността на предприятието.

(3) Ежегодно до 28 февруари на текущата година предприятието внася в Министерството на околната среда и водите годишен отчет за дейността през предходната календарна година.

(4) Министърът на околната среда и водите одобрява плана за дейността на предприятието по ал. 1 и годишния отчет по ал. 3.

(5) Средствата за административни разходи на предприятието се одобряват от министъра на околната среда и водите едновременно с плана по ал. 1.

Чл. 63. (В сила от 1.01.2003 г.) (1) Предприятието се управлява от управителен съвет.

(2) Предприятието се представлява от изпълнителен директор.

(3) Управителният съвет се състои от 7 членове, включително председател.

(4) Членове на управителния съвет са:

1. председател - министърът на околната среда и водите;

2. представител на Министерството на околната среда и водите;

3. директорът на Изпълнителната агенция по околна среда;

4. представител на Министерството на финансите;

5. представител на Националното сдружение на общините в Република

България;

6. представител на бизнеса, предложен от юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, които в устава или в учредителния си акт включват дейности, свързани с опазване на околната среда;

7. изпълнителният директор по ал. 2.

(5) Членовете на управителния съвет и изпълнителният директор се назначават от министъра на околната среда и водите.

Чл. 64. (В сила от 1.01.2003 г.) (1) (Попр. - ДВ, бр. 98 от 2002 г.) Разходването на средствата от:

1. двадесет на сто от санкциите по чл. 69;

2. таксите, събирани от Министерството на околната среда и водите по чл. 71;

3. приходи от предоставяне на информация за околната среда от

Министерството на околната среда и водите,

се извършва съгласно Единната бюджетна класификация за поддържане и подобряване на материалната база, за обучение, квалификация и материално стимулиране на Министерството на околната среда и водите при условия и по ред, определени с наредба на министъра на околната среда и водите.

(2) Средствата за материално стимулиране по ал. 1 без дължимите социалноосигурителни вноски се определят в размер до 25 на сто от годишния размер на средствата за работна заплата по бюджета на Министерството на околната среда и водите за съответната година.

Чл. 65. (1) Осемдесет на сто от санкциите за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми по чл. 69 постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира санкционираният субект.

(2) Приходите от глоби и санкции по закона, налагани от кметовете на общини, постъпват по бюджета на съответната община.

(3) Приходите по ал. 1 и 2, както и приходите от глоби за нарушаване на наредбите, приемани от общинските съвети във връзка с опазването на околната среда, се изразходват за екологични проекти и дейности по приоритети, определени в общинските програми за околна среда.

Чл. 66. (1) Националният доверителен екофонд е юридическо лице със седалище София за управление на средствата, постъпващи от суапови сделки "Дълг срещу околна среда" и "Дълг срещу природа" и от правителства и международни финансови институции, и други дарители, предназначени за опазване на околната среда в Република България.

(2) Органи на Националния доверителен екофонд са:

1. управителният съвет;
2. консултативният съвет;
3. изпълнителното бюро.

(3) Управителният съвет се състои от седем членове, включително председател и двама заместник-председатели и четирима членове.

(4) Консултативният съвет се състои от представителите на правителствата и на финансовите и другите институции, които са предоставили средства или оказват съдействие на Националния доверителен екофонд.

(5) Управителният съвет и консултативният съвет приемат правила за работата си.

(6) Изпълнителното бюро организира дейността на Националния доверителен екофонд.

Чл. 67. Министерският съвет определя с наредба начина на управление, устройството и дейността на Националния доверителен екофонд, реда и начина за набирането, разходването и контрола на средствата по него след съгласувателна процедура с дарителите.

Чл. 68. (1) Източници на постъпления в Националния доверителен екофонд са:

1. целево предоставяни средства от държавния бюджет, в това число във връзка с договори по сделки "Дълг срещу околна среда" и "Дълг срещу природа";
2. дарения от международни финансови институции, правителства, международни фондове и външни юридически лица, предоставяни за екологични програми и проекти;
3. дарения от международни фондации и чуждестранни граждани за подпомагане на държавната политика в областта на околната среда;
4. погашения и лихви по предоставени чрез фонда заеми;
5. лихви от средствата на Националния доверителен екофонд в обслужващата банка;

6. приходи от портфейлни инвестиции с краткосрочни държавни ценни книжа и облигации;

7. други външни постъпления, съответстващи на характера на дейността на Националния доверителен екофонд.

(2) Средствата от Националния доверителен екофонд се разходват за екологични проекти и дейности в съответствие с условията на дарителите и с приоритетите на националните екологични стратегии и програми.

Чл. 69. (1) При увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми и при неспазване на определените в разрешителните емисионни норми и ограничения на едноличните търговци и на юридическите лица се налагат санкции.

(2) Редът за определяне и налагане на санкции при увреждане или при замърсяване на околната среда над допустимите норми се регламентира с наредба на Министерския съвет.

Чл. 70. (1) Ако санкционираните по чл. 69, ал. 1 лица предприемат действия за постигане на установените норми в съответствие с одобрени от министъра на околната среда и водите инвестиционни програми, те заплащат 10 на сто от дължимите санкции.

(2) Условията и редът за намаляване на дължимите санкции по ал. 1 се определят с наредбата по чл. 69, ал. 2.

(3) При неизпълнение на инвестиционните програми по ал. 1 в установените срокове министърът на околната среда и водите постановява заплащане в трикратен размер на дължимата месечна санкция за целия първоначален период.

(4) Не се допуска удължаване на сроковете за изпълнение на инвестиционните програми, утвърдени от министъра на околната среда и водите по ал. 1.

Чл. 71. За издаването на решения по ОВОС, разрешителни, становища, лицензии и регистриране Министерството на околната среда и водите събира такси.

Чл. 72. Редът за определянето и събирането на таксите по чл. 71 се определя с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 73. По предложение на министъра на околната среда и водите, съгласувано с министъра на финансите, ежегодно със закона за държавния бюджет се определят средства от републиканския бюджет за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в националните екологични стратегии и програми.

Чл. 74. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинските програми за опазване на околната среда.

Глава пета

СТРАТЕГИИ И ПРОГРАМИ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 75. (1) Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3.

(2) Министърът на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на транспорта и съобщенията, министъра на земеделието и горите и другите заинтересувани министри и ръководители на държавни агенции, разработва Националната стратегия за околна среда и я внася за одобряване от Министерския съвет.

(3) В процеса на разработване и обществено обсъждане на Националната стратегия за околна среда участват и представители на научните среди и неправителствени екологични и браншови организации.

(4) Министерският съвет внася в Народното събрание за приемане Националната стратегия за околна среда, след което я публикува.

Чл. 76. (1) Националната стратегия за околна среда се разработва за период 10 години и съдържа:

1. анализ на състоянието на околната среда по компоненти, на факторите, които им въздействат, на тенденциите, причините и източниците на замърсяване и увреждане на околната среда по сектори на националното стопанство, както и на институционалната рамка, административните и икономическите средства за осъществяване на политиката;

2. оценка на възможностите и ограниченията в международен и вътрешен план;

3. цели и приоритети;

4. средства за постигане на целите;

5. варианти за реализиране на стратегията с оценка на възможните позитивни и негативни въздействия и последици в международен и вътрешен план;

6. петгодишен план за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране;

7. схема за организация, наблюдение и отчитане изпълнението на плана за действие, за оценка на резултатите, за предприемане на коригиращи действия при необходимост;

8. други.

(2) Основни критерии при определяне на приоритетите в Националната стратегия за околна среда са:

1. спазване принципите на устойчиво развитие;

2. предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда;

3. предотвратяване и намаляване на риска за биологичното разнообразие;

4. намаляване на вредните последици върху компонентите на околната среда в резултат на природни процеси и явления;

5. оптимално използване на природни ресурси и енергия.

(3) Министърът на околната среда и водите ежегодно внася в Министерския съвет отчет за изпълнението на плана за действие по ал. 1, т. 6.

(4) Измененията, допълненията и актуализирането на Националната стратегия за околна среда и петгодишните планове се приемат от Народното събрание по предложение на Министерския съвет.

Чл. 77. Национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат, се разработват на основата на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда.

Чл. 78. Плановете и програмите за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли на национално и на регионално равнище осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

Чл. 79. (1) Кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда за съответната община в съответствие с указания на министъра на околната среда и водите.

(2) Програмите по ал. 1 обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години.

(3) Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмите чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на

програмите се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

(4) Програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им.

(5) Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране.

(6) Отчетите по ал. 5 се представят за информация в РИОСВ.

Чл. 80. Проекти на общините могат да се финансират от държавния бюджет или от национални фондове само ако те са обосновани като приоритетни в общинските програми за околна среда.

Глава шеста

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 81. (1) Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда се извършват на планове, програми и инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии или техни изменения, при чието осъществяване са възможни значителни въздействия върху околната среда, както следва:

1. (в сила от 1.07.2004 г.) екологична оценка се извършва на планове и програми, които са в процес на изготвяне и/или одобряване от централни и териториални органи на изпълнителната власт и Народното събрание;

2. оценка на въздействието върху околната среда се извършва на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии съгласно приложения № 1 и 2.

(2) С екологичната оценка и ОВОС се цели интегриране на предвижданията по отношение на околната среда в процеса на развитие като цяло и въвеждане принципа на устойчиво развитие в съответствие с чл. 3 и 9.

(3) (В сила от 1.07.2004 г.) Екологична оценка на планове и програми се извършва едновременно с изготвянето им, като се вземат предвид техните цели, териториалният обхват и степента на подробност, така че да се идентифицират, опишат и оценят по подходящ начин възможните въздействия от прилагането на инвестиционните предложения, които тези планове и програми включват.

(4) Оценката на въздействието върху околната среда по ал. 1, т. 2 определя, описва и оценява по подходящ начин и според всеки конкретен случай преките и непреките въздействия от инвестиционните предложения за строителство, дейности и технологии върху човека, биологичното разнообразие и неговите елементи, включително флора и фауна, почвата, водата, въздуха, климата и ландшафта, земните недра, материалното и културно-историческото наследство и взаимодействието между тях.

(5) Екологична оценка на планове, програми и ОВОС на инвестиционни предложения, свързани с отбраната и националната сигурност, не се извършва.

(6) Процедурата за ОВОС за инвестиционни предложения не се провежда, когато по реда на специален закон те се одобряват по процедура, включваща подобна оценка и при осигурен обществен достъп до информация.

Чл. 82. (1) (В сила от 1.07.2004 г.) Оценката по чл. 81, ал. 1, т. 1 се съвместява изцяло с действащите процедури за изготвяне и одобряване на планове и програми.

(2) Оценката по чл. 81, ал. 1, т. 2 може да се съвместява изцяло при изработване на предварителните прединвестиционни проучвания или заданието за проектиране, като се извършва преди издаването на скица (виза) за проектиране.

(3) Когато за осъществяването на инвестиционното предложение трябва да се развият и други, свързани с основния предмет на оценка спомагателни или поддържащи дейности, за които е задължително да се извърши ОВОС, оценките на отделните инвестиционни предложения се съвместяват.

(4) (В сила от 1.07.2004 г.) Екологичната оценка на планове и програми завършва със становище на министъра на околната среда и водите или на директора на съответната РИОСВ, чиято форма и съдържание се определят с наредбата по чл. 90. Органите, отговорни за одобряване и прилагане на плана или програмата, се съобразяват със становището.

(5) Оценката на инвестиционните предложения завършва с решение, издадено от компетентния орган по чл. 94, ал. 1, което е задължително за инвеститора. Решението е неразделна част от визата за проектиране, издадена съгласно Закона за устройство на територията.

Чл. 83. (1) Оценките по чл. 81, ал. 1 се възлагат на регистрирани експерти - български и чуждестранни физически лица, които трябва да декларират, че не са лично заинтересувани от реализацията и прилагането на плановете, програмите или на инвестиционните предложения.

(2) Оценката се възлага на експертите от органа - възложител на плана или програмата, или от инвеститора на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2.

(3) Експертите дават заключение, ръководейки се от принципите за намаляване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда.

(4) Министерството на околната среда и водите регистрира в публичен регистър лицата по ал. 1, които притежават образователно-квалификационна степен по специалност, придобита във висши училища, и са осъществявали в продължение най-малко на пет години през последните десет години някоя от следните дейности, свързани с опазването на околната среда:

1. проектантска дейност;
2. практика в производствени предприятия;
3. експертна дейност, в това число и изработване на експертизи, писмени консултации, доклади по ОВОС, екологични одити или екологични анализи;
4. преподавателска дейност във висши училища и/или научна дейност;
5. контролна дейност.

(5) От регистъра се изключват експертите, за които е доказано, че в практиката си по ОВОС:

1. три пъти са били автори на раздели от доклади за ОВОС, които са връщани за преработване при оценяването качеството на доклада по чл. 96, ал. 6;

2. са представили невярна декларация по ал. 1 и това е доказано по съответния ред.

(6) Удостоверението за вписване в регистъра или мотивираният писмен отказ се издава в 14-дневен срок от министъра на околната среда и водите.

(7) Удостоверението по ал. 6 има валидност пет години.

(8) Отказът, както и мълчаливият отказ по ал. 6 подлежат на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му или съответно от изтичане на срока по ал. 6.

(9) Редът за създаване и поддържане на регистъра и редът за кандидатстване на лицата за вписване в регистъра се определят с наредба на министъра на околната среда и водите.

Раздел II

(В сила от 1.07.2004 г.)

Екологична оценка на планове и програми

Чл. 84. (1) Министърът на околната среда и водите или директорът на съответната РИОСВ е компетентният орган за издаване на становище по екологична оценка на планове и програми съгласно чл. 82, ал. 4.

(2) Становището по ал. 1 се основава на доклада за екологична оценка, изработен от регистрирани експерти.

Чл. 85. (1) Екологичната оценка е задължителна за планове и програми и за техните значителни изменения в областите селско стопанство, горско стопанство, рибарство, транспорт, енергетика, управление на отпадъците, управление на водните ресурси и промишленост, включително добив на подземни богатства, далекосъобщения, туризъм, устройствено планиране и земеползване, когато тези области очертават рамката за бъдещото развитие на инвестиционни предложения по приложения № 1 и 2.

(2) Планове и програми по ал. 1 на местно равнище за малки територии и незначителни изменения на планове и програми по ал. 1 се оценяват, когато при прилагането им се предполагат значителни въздействия върху околната среда.

(3) Планове и програми, свързани с националната сигурност и с гражданската защита, както и финансови планове и бюджети със самостоятелно значение не са предмет на оценка.

(4) Министърът на околната среда и водите или директорът на съответната РИОСВ преценява необходимостта от екологичната оценка за всеки предложен план и програма или за тяхно изменение съгласно процедурата, определена с наредбата по чл. 90, съобразно следните критерии за определяне значимостта на въздействието им:

1. характеристиките на плановете и програмите по отношение на:

а) степента, до която планът или програмата определя рамката за инвестиционни предложения и други дейности според тяхното местоположение, характер, мащабност и експлоатационни условия или съобразно предвижданията им за разпределението на ресурсите;

б) осигуряване на устойчивото развитие и постигане на националните и регионалните цели;

2. характеристиките на последствията и на засегнатата територия по отношение на: същност, обхват, обратимост и кумулативен характер на предполагаемите въздействия; потенциално трансгранично въздействие, потенциален ефект и риск за здравето на хората или за околната среда, размер и пространствен обхват на последствията, ценност и уязвимост на засегнатата територия; въздействие върху ландшафтите или върху елементи на Националната екологична мрежа;

3. степента, до която планът или програмата влияе върху други планове и програми.

(5) Органите по ал. 4 се произнасят с преценка в срок до три месеца от внасянето на искане от възложителя на плана или програмата в зависимост от спецификата и сложността им, като публично обявяват резултата от преценката и мотивите за нея.

Чл. 86. (1) Екологичната оценка се възлага при условията и по реда на чл. 83, ал. 1 - 3 след обявяване на резултатите от преценката, извършена съгласно чл. 85, ал. 5.

(2) Докладът за екологичната оценка включва информация, съответстваща на степента на подробност на плана и програмата и използваните методи за оценка.

(3) Докладът за екологична оценка задължително съдържа:

1. описанието на основните цели на плана или програмата и връзката с други планове и програми;

2. текущото състояние на компонентите и факторите по чл. 4 и 5 и тяхното евентуално развитие без прилагането на плана или програмата;

3. характеристиките на околната среда за територии, които могат значително да бъдат засегнати;
4. съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана или програмата, включително отнасящите се до райони с особено екологично значение;
5. целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към плана и програмата, и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на плана или програмата;
6. възможни значителни въздействия върху околната среда, включително компонентите и факторите по чл. 4 и 5 и връзките между тях;
7. мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на плана или програмата върху околната среда;
8. мотиви за избор на разгледаните алтернативи и описание на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите (например технически, липса на ноу-хау) при събиране на необходимата за това информация;
9. описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана или програмата;
10. нетехническо резюме на екологичната оценка.

Чл. 87. (1) Възложителят на плана или програмата:

1. осигурява необходимата подкрепа на регистрираните експерти за провеждане на консултации със заинтересуваните и засегнатите органи, особено с отговорните за подготовката и прилагането на плана или програмата, които са предмет на екологичната оценка;
2. организира консултации с обществеността и със заинтересувани лица, засегнати от прилагането на плана или програмата;
3. изпраща копие от плана или програмата и от доклада по чл. 86, ал. 2 на всяка държава, която има вероятност да бъде засегната от прилагането на плана или програмата, които са предмет на екологична оценка;
4. организира консултации с държавата, за която има вероятност да бъде засегната.

(2) Резултатите от консултациите се отразяват в доклада за екологична оценка и се вземат предвид в становището на министъра на околната среда и водите или на директора на съответната РИОСВ.

Чл. 88. (1) Становището по чл. 82, ал. 4 и мотивите към него задължително включват обосновка на заключението за предпочитаната алтернатива от гледна точка на околната среда и мерките по чл. 89, които следва да се предприемат.

(2) До становището по ал. 1 се осигурява достъп на обществеността, засегнатите и заинтересуваните страни и всяка държава, за която има вероятност да бъде засегната от прилагането на плана или програмата.

Чл. 89. Мерките за наблюдение и контрол при прилагането на плана или програмата се съгласуват между министъра на околната среда и водите или директора на съответната РИОСВ и органа, отговорен за прилагането на плана или програмата.

Чл. 90. (1) Условията, редът и методите за извършване на екологична оценка се определят с наредба на Министерския съвет.

(2) В наредбата по ал. 1 се определят и съответните изисквания към:

1. преценяването на необходимостта, обхвата и методите за екологичната оценка на възможните въздействия от прилагането на плана или програмата;

2. задълженията на органите, възлагащи или прилагащи плана или програмата, които са предмет на екологична оценка;
3. обхвата, съдържанието и формата на доклада за екологичната оценка;
4. сроковете, условията и реда за извършване на консултации с обществеността и трети лица, за които има вероятност да бъдат засегнати от плана или от програмата;
5. формата и съдържанието на становището на министъра на околната среда и водите или на директора на съответната РИОСВ;
6. условията за включване в становището на министъра на околната среда и водите или на директора на съответната РИОСВ на резултатите от консултациите по т. 4;
7. наблюдението и контрола на изпълнението на условията, определени в становището на министъра на околната среда и водите или директора на съответната регионална инспекция по околната среда и водите, в процеса на прилагане на плана или програмата;
8. наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда при прилагане на плана или програмата с цел предприемането на мерки за предотвратяване или намаляване на екологичните щети в резултат на това прилагане.

Чл. 91. (1) Екологичната оценка на плана или програмата се извършва независимо от ОВОС по раздел III от тази глава.

(2) Събраната информация, направените анализи при подготовката на екологичната оценка на планове и програми и становището на министъра или на директора на РИОСВ се ползват при изработване на докладите и постановяване на решенията на ОВОС за инвестиционни предложения по приложения № 1 и 2.

Раздел III

Оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения

Чл. 92. Оценка на въздействието върху околната среда задължително се извършва на:

1. инвестиционните предложения за строителство, дейности и технологии съгласно приложение № 1;
2. инвестиционните предложения за строителство, дейности и технологии с трансгранично въздействие върху околната среда съгласно приложение № 1 към чл. 2 от Конвенцията по оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст.

Чл. 93. (1) Необходимостта от извършване на ОВОС се преценява за:

1. инвестиционните предложения за ново строителство, дейности и технологии съгласно приложение № 2;
2. инвестиционните предложения за разширение и/или промяна на производствената дейност на обекти, дейности и технологии съгласно приложение № 2;
3. инвестиционните предложения за разширение и/или промяна на производствената дейност на обекта съгласно приложение № 1 към този закон и приложение № 1 към чл. 2 от Конвенцията по оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст;
4. всяко инвестиционно предложение за ново строителство, дейности и технологии съгласно приложение № 1, разработени изключително или предимно за развитие и изпитване на нови методи или продукти със срок на действие не повече от две години;
5. инвестиционни предложения за ново строителство, дейности и технологии в защитени територии съгласно приложение № 2 и за инвестиционни предложения за

разширение и/или промяна на производствената дейност на обекти в защитени територии.

(2) Необходимостта от извършване на ОВОС по ал. 1, т. 3, 4 и 5 се преценява от министъра на околната среда и водите за всеки конкретен случай и съобразно критериите по ал. 4, който се произнася с мотивирано решение.

(3) Необходимостта от извършване на ОВОС по ал. 1, т. 1 и 2 се преценява от директора на съответната РИОСВ за всеки конкретен случай и съобразно критериите по ал. 4, който се произнася с мотивирано решение.

(4) Необходимостта от извършване на ОВОС по ал. 1 се преценява въз основа на:

1. характеристиките на предлаганото строителство, дейности и технологии: обем, производителност, мащабност, взаимовръзка и кумулиране с други предложения, ползване на природни ресурси, генерирани отпадъци, замърсяване и нарушения на околната среда, както и риск от инциденти;

2. местоположението, в това число чувствителност на средата, съществуващото ползване на земята, относителното наличие на подходящи територии, качеството и регенеративната способност на природните ресурси в района;

3. способността за асимилация на екосистемата в естествената околна среда на:

а) защитените със закон територии и местообитанията;

б) планинските и гористите местности;

в) влажните и крайбрежните зони;

г) районите, в които нормите на замърсяване са превишени;

д) силно урбанизираните територии;

е) защитените територии на единични и групови паметници на културата, определени по реда на Закона за паметниците на културата и музеите;

ж) териториите и/или зоните и обектите със специфичен санитарен статут или подлежащи на здравна защита;

4. характеристиките на потенциалните въздействия - териториален обхват, засегнато население, включително трансгранични въздействия, същност, големина, комплексност, вероятност, продължителност, честота и обратимост;

5. обществен интерес към предложението за строителство, дейности и технологии.

(5) Органите по ал. 2 и 3 се произнасят по необходимостта от извършване на ОВОС в срок един месец от внасяне на искането от инвеститора на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2, като публично обявяват мотивите за своята преценка.

Чл. 94. (1) Компетентните органи за вземане на решение по ОВОС по чл. 81, ал. 1, т. 2 са:

1. министърът на околната среда и водите - за инвестиционните предложения по чл. 92, т. 1 съобразно критериите за компетентност по приложение № 1, по чл. 92, т. 2 и в случаите на преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС по чл. 93, ал. 2;

2. директорите на РИОСВ - за инвестиционните предложения по чл. 92, т. 1 съобразно критериите за компетентност по приложение № 1 и в случаите на преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС по чл. 93, ал. 3.

(2) В случаите, когато инвестиционното предложение засяга територия, контролирана от две или повече РИОСВ, компетентен орган за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и за вземане на решение по ОВОС е министърът на околната среда и водите.

Чл. 95. (1) Инвеститорът на инвестиционното предложение информира в най-ранния етап на своето инвестиционно намерение компетентните органи и засегнатото население, като го обявява писмено и осигурява изработване на задание за обхват на ОВОС.

(2) Инвеститорът провежда консултации с компетентните органи за вземане на решение по ОВОС с други специализирани ведомства и засегнатата общественост по отношение на:

1. специфичните особености на предлаганото строителство, дейности и технологии, степен на развитие на проектното решение и взаимовръзката му със съществуващи или други планирани строителство, дейности и технологии;
2. характеристиките на съществуващата околна среда и всички нейни компоненти;
3. значимостта на предполагаемите въздействия;
4. заданието за обхват и съдържание на ОВОС;
5. границите на проучването във връзка с ОВОС;
6. алтернативите за инвестиционни предложения;
7. засегнатата общественост - интереси и мнения;
8. източниците на информация;
9. методиките за прогнози и оценка на въздействието върху околната среда;
10. мерки за намаляване на предполагаемите отрицателни въздействия върху околната среда.

Чл. 96. (1) Инвеститорът на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2 представя на компетентния орган за вземане на решение доклад за ОВОС, който съдържа:

1. анотация на инвестиционното предложение за строителството, дейностите и технологиите;
2. алтернативи за местоположение (със скици и координати на характерните точки в утвърдената координатна система за страната) и/или алтернативи на предлаганите от възложителя технологии и мотивите за направения избор, имайки предвид въздействието върху околната среда, включително "нулева алтернатива";
3. описание и анализ на компонентите и факторите на околната среда по чл. 4 и 5 и на материалното и културното наследство, които ще бъдат засегнати в голяма степен от инвестиционното предложение, както и взаимодействието между тях;
4. описание, анализ и оценка на предполагаемите значителни въздействия върху населението и околната среда в резултат на:
 - а) реализацията на инвестиционното предложение;
 - б) ползването на природните ресурси;
 - в) емисиите на вредни вещества при нормална експлоатация и при извънредни ситуации, генерирането на отпадъци и създаването на дискомфорт;
5. информация за използваните методики за прогноза и оценка на въздействието върху околната среда;
6. описание на мерките, предвидени да предотвратят, намалят или, където е възможно, да прекратят значителните вредни въздействия върху околната среда, както и план за изпълнението на тези мерки;
7. становища и мнения на засегнатата общественост, на компетентните органи за вземане на решение по ОВОС и други специализирани ведомства и заинтересувани държави в трансграничен контекст, в резултат от проведените консултации;
8. заключение на експертите, когато се дава в съответствие с изискванията на чл. 83, ал. 3;
9. нетехническо резюме;
10. описание на трудностите (технически причини, недостиг или липса на данни) при събирането на информация за изработване на доклада за ОВОС;
11. друга информация по преценка на компетентния орган.

(2) Разходите по ОВОС са за сметка на инвеститора на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2.

(3) Инвеститорът на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2 осигурява необходимата информация за извършване на ОВОС, както и всякаква допълнителна информация, свързана с инвестиционното предложение.

(4) Други органи, разполагащи с информация, която има отношение към извършваната ОВОС, са длъжни да предоставят тази информация в съответствие с глава втора.

(5) При наличие на държавна, служебна или друга защитена със закон тайна информацията се предоставя при спазване на изискванията за поверителност по чл. 20.

(6) За вземане на решение по ОВОС компетентният орган оценява качеството на доклада по ОВОС съобразно проведените консултации по чл. 95, ал. 2 и съответствието с изискванията на нормативната уредба по околната среда в 14-дневен срок от внасянето на доклада.

Чл. 97. (1) След положителна оценка по чл. 96, ал. 6 инвеститорът организира съвместно с определените от компетентния орган засегнати общини, кметства и райони обществено обсъждане на доклада за ОВОС.

(2) В обсъждането по ал. 1 могат да участват всички заинтересувани физически и юридически лица, в т.ч. представители на компетентния орган за вземане на решение по ОВОС, териториалната администрация на изпълнителната власт, обществени организации и граждани.

(3) Инвеститорът на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2 уведомява лицата по ал. 2 за мястото и датата на обсъждането чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин най-малко 30 дни преди срещата за общественото обсъждане.

(4) Инвеститорът на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2 и компетентните органи по чл. 94, ал. 1 осигуряват обществен достъп до документацията по ОВОС за период 30 календарни дни.

(5) Представителите на обществеността представят писмено своите становища на срещата за обществено обсъждане или ги изпращат на компетентния орган за вземане на решение по ОВОС не по-късно от 7 календарни дни след обсъждането.

Чл. 98. (1) За инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии на територията на Република България, за които се предполага значително въздействие върху околната среда на територията на друга държава или държави, министърът на околната среда и водите:

1. уведомява засегнатите държави на възможно най-ранния етап на инвестиционното предложение, но не по-късно от датата на уведомяване на собственото население;

2. при съгласие за участие в процедурата по ОВОС предоставя на засегнатата държава описание на инвестиционното предложение и възможната информация за евентуално трансгранично въздействие върху околната среда, както и информация за характера на решението, което се предполага, че ще бъде взето.

(2) В случаите на уведомяване за предполагаемо значително въздействие върху околната среда на територията на Република България - резултат от предлагана дейност на територията на друга държава, министърът на околната среда и водите осигурява:

1. обществен достъп до предоставената информация за ОВОС;

2. своевременното изпращане на всички становища по информацията по т. 1 преди вземането на решения от компетентния орган на другата държава.

Чл. 99. (1) За вземане на решение инвеститорът представя на компетентния орган в срок до 7 дни след обсъждането по чл. 97 резултатите от него, включително становищата и протокола от неговото провеждане.

(2) Компетентният орган взема решение по ОВОС в срок до 3 месеца след провеждане на общественото обсъждане, като отчита резултатите от него.

(3) Решението по ОВОС съдържа:

1. наименованието на органа, който го издава;
2. името на инвеститора, местожителството/седалището;
3. правните и фактическите основания за постановяване на решението;
4. мотиви;
5. разпоредителна част;
6. условия за изпълнение, в това число мерки за предотвратяване, намаляване или ликвидиране на значителни отрицателни въздействия върху околната среда, срокове за изпълнение, където е необходимо;
7. органа и срока, в който може да се обжалва;
8. отговорността при неизпълнение на условията, определени в решението;
9. дата на издаване и подпис.

(4) В срок 7 дни от постановяване на решението компетентният орган:

1. предоставя решението на инвеститора на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2;
2. оповестява решението чрез централните средства за масово осведомяване и/или по друг подходящ начин.

(5) Компетентният орган по ал. 1 осигурява достъп до съдържанието на решението след постановяването му, включително до приложенията към него.

(6) Заинтересуваните лица могат да обжалват решението по реда на Закона за административното производство и Закона за Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването по ал. 4.

(7) При промяна на инвеститора по ал. 3, т. 2 новият инвеститор на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2 задължително уведомява компетентния орган, издал решението.

(8) Решението по ОВОС за незапочнато строителство и дейности е валидно за срок от три години, считано от датата на издаването му.

Чл. 100. Компетентните органи по чл. 94 осъществяват контрол по плана за изпълнение на мерките по чл. 96, ал. 1, т. 6 и по изпълнението на условията от решението по ОВОС.

Чл. 101. (1) Условията и редът за извършване на ОВОС се определят с наредба на Министерския съвет.

(2) С наредбата за ОВОС по ал. 1 се определят изискванията за:

1. преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционните предложения по приложение № 2;
2. условията и реда за извършване на консултации с органите, обществеността и лицата, които има вероятност да бъдат засегнати от реализацията на инвестиционното предложение;
3. обхвата, съдържанието и формата на доклада за ОВОС;
4. критериите за оценяване на качеството на доклада за ОВОС;
5. реда и начина за организиране на общественото обсъждане на доклада за ОВОС;
6. мотивите за вземане на решение по ОВОС, включително начина, по който общественото мнение е взето предвид;
7. реда и начина за осъществяване на контрол по изпълнението на условията от решението по ОВОС.

Чл. 102. Министерството на околната среда и водите води публичен регистър с данни за извършване на процедурата по ОВОС, включително за общественото обсъждане, издаденото решение по ОВОС и за извършения контрол по изпълнение на решенията по ОВОС.

Глава седма

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ОГРАНИЧАВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНОТО ЗАМЪРСЯВАНЕ

Раздел I

Предотвратяване на големи аварии

Чл. 103. В предприятията и съоръжения, където са разположени опасни вещества в количества, равни или по-големи от количествата в колони 2 и 3 на табл. 1 и 3 от приложение № 3, се въвежда система за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества или за ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и за околната среда.

Чл. 104. (1) Изграждането и експлоатацията на нови и експлоатацията на действащи предприятия и съоръжения по чл. 103 се допуска след издаване на разрешително при условията и по реда на този раздел и действащите подзаконовни актове по прилагането му.

(2) Изискванията по ал. 1 се прилагат и при разширение на действащите предприятия и съоръжения в случаите, когато е налице съществено изменение в условията на тяхната експлоатация.

(3) Алинея 1 не се прилага за:

1. военни предприятия, съоръжения и складове;
2. опасности, създавани от йонизираща радиация;
3. транспортиране на опасни вещества или препарати и непосредствено временно складиране по време на транспортирането по пътища, жп линии, вътрешни водни пътища, море или въздух извън предприятията, както и товарене, разтоварване и транспортиране до или от друго средство за транспорт на докове, кейове или разпределителни станции;
4. транспортиране на опасни вещества или препарати по тръбопроводи и помпени станции извън предприятията;
5. дейности и обекти на добивната промишленост, свързани с проучването и експлоатацията на подземните богатства, в това число кариери, подземни рудници и сондажни изработки;
6. депа за отпадъци.

(4) При промяна на оператора новият оператор - юридическо или физическо лице, поема правата и задълженията съгласно разрешителното.

Чл. 105. Разрешителното по чл. 104 е задължително за издаване на разрешение за строеж.

Чл. 106. (1) Министърът на околната среда и водите е компетентният орган за издаване, преразглеждане и изменение на разрешителните по чл. 104.

(2) Компетентни органи по прилагане на системата по чл. 103 са председателят на Държавната агенция "Гражданска защита", министърът на вътрешните работи, директорът на Национална служба "Пожарна и аварийна безопасност", министърът на здравеопазването, председателят на Държавната агенция по стандартизация и метрология, областните управители и органите на местното самоуправление.

(3) Министърът на околната среда и водите координира дейността на органите по ал. 2.

Чл. 107. (1) Разрешителното по чл. 104 е безсрочно.

(2) Министърът на околната среда и водите преразглежда разрешителното по чл. 104 периодично на всеки 5 години и при необходимост изменя условията в него.

(3) Преразглеждане на разрешителното по чл. 104 се предприема и при всеки случай на:

1. планирани от оператора съществени промени в работата на предприятието или съоръжението;

2. съществени промени в количеството на опасните вещества;
3. промяна в изискванията за експлоатационна безопасност на предприятието или съоръжението, налагащи използването на други техники;
4. промени в нормативната уредба по околна среда.

Чл. 108. За издаване на разрешително по чл. 104 операторът на предприятието или съоръжението е длъжен да подаде заявление до министъра на околната среда и водите.

Чл. 109. Операторът на предприятието или съоръжението е длъжен да:

1. предприема всички необходими мерки за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и за околната среда;
2. изпълнява условията в разрешителното при експлоатацията на предприятието или съоръжението;
3. информира компетентния орган за всяка планирана промяна в работата на предприятието или съоръжението;
4. незабавно информира компетентните органи за всички инциденти или аварии в предприятието или съоръжението;
5. осигурява на представителите на компетентните органи необходимото съдействие за изпълнението на всички проверки на предприятието или съоръжението, вземане на проби и събиране на необходимата информация за изпълнение на задълженията им по този закон.

Чл. 110. Заедно със заявлението по чл. 108 операторът е задължен да изготви и предостави:

1. уведомление за класификация на предприятието или съоръжението;
2. доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии, която да гарантира високо ниво на защита на човека и околната среда чрез подходящи средства, структури и системи за управление;
3. доклад за безопасност;
4. аварийен план за предприятието или съоръжението;
5. необходимата информация, която дава възможност на компетентните органи да съставят аварийен план извън предприятието или съоръжението;
6. оценка на риска от голяма авария, включваща опасни химични вещества.

Чл. 111. Министърът на околната среда и водите съвместно с общините оповестява и осигурява при равнопоставеност в продължение на един месец достъпа на заинтересуваните лица до заявлението за издаване на разрешителното, подадено от оператора по чл. 104.

Чл. 112. (1) Министърът на околната среда и водите издава разрешителното в 3-месечен срок след приключване на процедурата по чл. 111.

(2) Решението за издаване на разрешителното по чл. 104 се съобщава чрез средствата за масово осведомяване в 14-дневен срок от датата на издаването му. В този срок писмено се уведомява и заявителят.

(3) Заинтересуваните лица могат да поискат преразглеждане на решението в 14-дневен срок от съобщаването му по ал. 2. Това преразглеждане се извършва от работната група, включваща представители на органите по чл. 106, ал. 2 и представител на заинтересуваното лице.

(4) Заинтересуваните лица могат да обжалват решението по реда на Закона за Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му по ал. 2.

Чл. 113. Контролът по изпълнение на условията в издаденото разрешително по чл. 104 се извършва от компетентните органи по чл. 106.

Чл. 114. (1) Министърът на околната среда и водите води публичен регистър на разрешителните и всички документи, подадени от оператора за издаване на разрешителното по чл. 104.

(2) Данните от регистъра по ал. 1 могат да служат за изпълнение на международните задължения на Република България.

Чл. 115. Получаването на разрешителното по чл. 104 не отменя другите задължения на операторите по силата на действащото законодателство.

Чл. 116. (1) Условието и редът за издаване на разрешителни по чл. 104 и задълженията на оператора се определят с наредба на Министерския съвет.

(2) С наредбата по ал. 1 се определят конкретните изисквания към:

1. съдържанието на заявлението за издаване на разрешително по чл. 104, подадено от оператора на предприятието и съоръжението до министъра на околната среда и водите;

2. документите, включително съдържанието и формата им, които операторът трябва да подаде със заявлението по т. 1;

3. реда и начина за изменение и преразглеждане на издадени разрешителни по чл. 104;

4. реда и начина на предоставяне на информация, свързана с мерките за предотвратяване на големи аварии в предприятията или съоръженията по чл. 103.

Раздел II

Комплексни разрешителни

Чл. 117. (1) Изграждането и експлоатацията на нови и експлоатацията на действащи инсталации и съоръжения за категориите промишлени дейности по приложение № 4 се разрешават след издаването на комплексно разрешително съгласно разпоредбите на тази глава.

(2) Изискването по ал. 1 се прилага и при разширение на действащите инсталации и съоръжения по приложение № 4 в случаите, когато е налице съществено изменение в условията на тяхната експлоатация.

(3) Комплексните разрешителни по ал. 1 и 2 може да се издават за инсталации и съоръжения извън обхвата на приложение № 4 въз основа на писмено заявление от съответните оператори.

(4) При промяна на оператора новият оператор - юридическо или физическо лице, поема правата и задълженията съгласно разрешителното.

(5) Наличието на комплексно разрешително за изграждане и експлоатация на нови и/или за експлоатация на действащи инсталации и съоръжения отменя изискванията за издаване и получаване на следните разрешения, разрешителни, лицензии, експертизи и оценки:

1. по чл. 37 във връзка с чл. 12 от Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда;

2. по чл. 46, ал. 1, т. 1, буква "д" и т. 3 от Закона за водите.

(6) Инсталациите или частите от инсталации, използвани за изследователска работа, разработки и изпитания на нови продукти и процеси, не са предмет на разпоредбите на тази глава.

Чл. 118. Комплексното разрешително по чл. 117 е задължително за издаване на разрешение за строеж.

Чл. 119. (1) Условието и редът за издаване на комплексни разрешителни по чл. 117 се определят с наредба на Министерския съвет.

(2) С наредбата по ал. 1 се определят и съответни изисквания към:

1. съдържанието и формата на заявленията за издаване на комплексни разрешителни;

2. реда и начина за определяне на най-добрите налични техники;
3. реда и начина за изменение и преразглеждане на издадени комплексни разрешителни;
4. реда и начина на отчитане на емисиите на вредни вещества;
5. съдържанието на мониторинга по чл. 123, ал. 1, т. 3, включително към процедурите за мониторинг и задължението за предоставяне на съответната информация за органите, отговорни за налагане на съответствието по чл. 128.

Чл. 120. (1) Министърът на околната среда и водите или упълномощено от него лице е компетентният орган за издаване, преразглеждане и изменение на разрешителните по чл. 117, ал. 1 и 2.

(2) Директорът на съответната РИОСВ е компетентният орган за издаване, преразглеждане и изменение на разрешителните по чл. 117, ал. 3.

(3) Компетентният орган по ал. 1 координира условията и процедурите по издаване на разрешителните в случаите, когато в тях участва повече от един компетентен орган.

(4) Компетентният орган по ал. 1 и 2 контролира осъществяването на връзката между процедурите по ОВОС и процедурите за издаване на комплексни разрешителни, като осигурява използването на всяка получена информация и направено заключение от ОВОС.

(5) Министерството на околната среда и водите следи развитието на най-добрите налични техники и поддържа информационна система за тях.

Чл. 121. При експлоатацията на инсталациите и съоръженията операторът контролира:

1. прилагането на всички възможни мерки за предотвратяване на замърсяване чрез прилагане на най-добрите налични техники;
2. прилагането на системи за управление на околната среда;
3. недопускането на замърсяване на околната среда съгласно нормите за допустими емисии и нормите за качество на околната среда;
4. избягването на образуване на отпадъци; в противен случай отпадъците се оползотворяват; когато това е технически или икономически невъзможно, те се обезвреждат по начин, който избягва или намалява въздействието им върху околната среда;
5. ефективното използване на енергията;
6. прилагането на всички възможни мерки за предотвратяване на промишлени аварии и ограничаване на последствията от тях;
7. предприемането на необходимите мерки за избягване на възможни рискове от замърсяване и привеждане на територията, върху която е разположена инсталацията, в задоволително състояние след прекратяване на дейността.

Чл. 122. (1) За издаване на комплексно разрешително операторът на инсталацията и съоръжението подава заявление до съответния компетентен орган.

(2) Заявлението по ал. 1 включва описание на:

1. инсталацията и различните режими на нейната експлоатация;
2. използваните суровини и материали (включително спомагателни);
3. използваната и/или генерираната енергия;
4. характеристиката на площадката, на която е разположена инсталацията;
5. вида и количеството на очакваните емисии от инсталацията по отделните компоненти по чл. 4 и фактури по чл. 5, както и определяне на възможните техни значителни въздействия върху околната среда;
6. предложените технологии и други техники за предотвратяване или в случаите, когато това е невъзможно - за намаляване на емисиите от инсталацията;

7. мерките за предотвратяване, оползотворяване и/или обезвреждане на генерираните от инсталацията отпадъци;

8. планираните допълнителни мерки за постигане на съответствие с общите принципи, определящи основните задължения на оператора съгласно чл. 121;

9. мониторинга на емисиите на вредни вещества в околната среда.

(3) Заявлението за издаване на комплексно разрешително съдържа и нетехническо резюме на описанието по ал. 2.

Чл. 123. (1) Комплексното разрешително по чл. 117 съдържа:

1. емисионните норми и техническите мерки, основани на най-добрите налични техники, в т.ч. такива за извъннормалните условия на експлоатация;

2. задължителните мерки за опазване на въздуха, водата и почвата;

3. изискванията за мониторинг;

4. условията за ограничаване на трансграничното замърсяване;

5. допълнителните мерки за достигане на действащите норми за качество на околната среда.

(2) Нормите и мерките по ал. 1, т. 1 за инсталациите и съоръженията по чл. 117, ал. 3 могат да не се основават на най-добри налични техники.

(3) Разрешителното съдържа и необходимите условия, които гарантират съответствието на инсталацията с изискванията на закона.

(4) В случаите, когато не може да бъде постигнато съответствието по ал. 3, не се издава комплексно разрешително.

(5) В случаите, когато съответните норми за качество на околната среда изискват по-строги условия от тези, постижими чрез използването на най-добрите налични техники, в комплексните разрешителни по чл. 117, ал. 1 и 2 компетентният орган може да изисква прилагането на допълнителни мерки по ал. 1, т. 5, които не засягат действието на мерки, евентуално предприети за постигане на съответствие с други норми за качество на околната среда.

Чл. 124. (1) Комплексните разрешителни по чл. 117 са безсрочни.

(2) Компетентният орган преразглежда периодично на всеки пет години и при необходимост изменя условията в разрешителното.

(3) Преразглеждане на разрешителното се предприема по всяко време, когато:

1. инсталацията е причинила значително замърсяване на околната среда;

2. операторът е планирал съществени промени в работата на инсталацията;

3. са настъпили съществени промени в най-добрите налични техники, позволяващи значително намаляване на емисиите в околната среда, без това да налага прекомерни разходи за оператора;

4. е настъпила промяна в изискванията за експлоатационна безопасност на инсталацията, налагащи използването на други техники;

5. са настъпили промени в нормативната уредба по околна среда.

Чл. 125. Операторът на инсталацията е длъжен да:

1. информира компетентния орган за всяка планирана промяна в работата на инсталацията;

2. изпълнява условията в комплексното разрешително при експлоатация на инсталацията;

3. информира редовно органа, отговорен за налагането на резултатите от мониторинга, и незабавно да го осведомява за всички инциденти или аварии със значително отрицателно въздействие върху околната среда;

4. осигурява условия на представителите на органа, отговорен за налагането на всички необходими проверки на инсталацията, за вземането на проби и събирането на необходимата информация за изпълнение на задълженията им по закона;

5. изготвя и публикува годишен доклад за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексно разрешително.

Чл. 126. Компетентният орган, съвместно с общините, оповестява и осигурява при равнопоставеност в продължение на един месец достъп на заинтересуваните лица до заявленията за издаване на комплексни разрешителни и до проектите за комплексни разрешителни, в т. ч. и в държавите, засегнати от дейността на инсталацията, в случай на трансграничен пренос.

Чл. 127. (1) След приключване на процедурата за достъп на обществеността до заявлението за издаване на комплексно разрешително компетентният орган издава разрешителното:

1. не по-късно от пет месеца - за нови инсталации и съоръжения;
2. не по-късно от осем месеца - за действащи инсталации и съоръжения.

(2) Решението за издаване на комплексно разрешително се оповестява чрез средствата за масово осведомяване в 14-дневен срок от датата на издаването му. В този срок писмено се уведомява и заявителят.

(3) Заинтересуваните лица могат да обжалват решението по реда на Закона за административното производство и Закона за Върховния административен съд в 14-дневен срок от оповестяването му по ал. 2.

Чл. 128. (1) Контролът по изпълнението на условията в издаденото разрешително по чл. 117 се извършва от съответната РИОСВ.

(2) Регионалните инспекции по околната среда и водите са отговорни за периодичното изпращане на информация за мониторинга, предвиден в комплексните разрешителни на Изпълнителната агенция по околна среда.

Чл. 129. Министърът на околната среда и водите води публичен регистър с данни за резултатите от издаването, преразглеждането и изменянето на комплексните разрешителни.

Чл. 130. (1) Изпълнителната агенция по околна среда поддържа публичен регистър за резултатите от мониторинга на емисиите, предвиден в комплексните разрешителни.

(2) Данните от регистъра по ал. 1 се изпращат в Европейския регистър на емисиите на вредни вещества.

Чл. 131. До получаване на комплексното разрешително се прилагат изискванията за издаване и получаване на разрешителни, лицензии, експертизи и оценки съгласно действащото законодателство.

Раздел III

Национални схеми за управление по околна среда и одитиране и за екомаркировка

Чл. 132. (1) Организациите могат да поемат доброволни ангажименти по отношение на опазването на околната среда при:

1. осъществяването на своята дейност;
2. разработването, производството, предлагането и ползването на продукти от тяхната дейност.

(2) За насърчаване на организациите да поемат доброволни ангажименти по отношение опазването на околната среда се създават:

1. Национална схема за управление по околна среда и одитиране;
2. Национална схема за екомаркировка.

(3) Със схемите по ал. 2 се цели сертифициране по определени критерии на организациите и/или техните продукти и регистрирането или обозначаването им по подходящ начин.

Чл. 133. (1) С Националната схема за управление по околна среда и одитиране се постига непрекъснато подобряване на резултатите на различните организации и по отношение на опазването на околната среда и осигуряване на съответната информация на обществеността и на други заинтересувани страни.

(2) Непрекъснатото подобряване на резултатите на организациите по отношение на опазването на околната среда се осъществява чрез:

1. изграждането и прилагането на системи за управление по околна среда;
2. систематична, обективна и периодична оценка на ефективността на системите по т. 1;
3. обсъждането с обществеността на постигнатите резултати по отношение опазването на околната среда;
4. активното включване на персонала в системите за управление по околна среда.

Чл. 134. Министерството на околната среда и водите води публичен регистър на организациите, които отговарят на изискванията на Националната схема за управление по околна среда и одитиране.

Чл. 135. (1) Проверката на организациите за съответствие с изискванията за регистрация по Националната схема за управление по околна среда и одитиране се извършва от независими проверяващи, акредитирани от Изпълнителната агенция "Българска служба за акредитация".

(2) Изпълнителната агенция по ал. 1 води публичен регистър на независимите акредитирани проверяващи.

Чл. 136. Органите на управление, тяхната компетентност, както и изискванията към организациите и редът за регистриране по Националната схема за управление по околна среда и одитиране се определят с наредба на Министерския съвет.

Чл. 137. (1) Целта на Националната схема за екомаркировка е насърчаване на разработването, производството, разпространението и ползването на продукти, които имат потенциал да намалят вредното въздействие върху околната среда в сравнение с други продукти от същата група.

(2) Националната схема за екомаркировка се осъществява чрез:

1. предоставяне на потребителите на точна, неподвеждаща и основана на научни изследвания информация;
2. определяне на въздействието върху околната среда в резултат на взаимодействията на продуктите с околната среда, включително използването на енергия и природни ресурси през целия им жизнен цикъл.

Чл. 138. Въвеждането на Националната схема за екомаркировка се съгласува с други съществуващи маркировки или споразумения за сертифициране на определено качество.

Чл. 139. (1) Обхватът на прилагане на Националната схема за екомаркировка, условията и редът за получаване на екомаркировка, видът и начинът за използването ѝ се определят с наредба на министъра на околната среда и водите.

(2) Изискванията за получаване на екомаркировка, на които следва да отговарят продуктите от дадена група, се определят със заповеди на министъра на околната среда и водите, като се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 140. Националната схема за екомаркировка не се прилага за фармацевтични продукти и медицински изделия по смисъла на § 1, т. 40 от допълнителните разпоредби на Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина, които са предназначени за професионална употреба, използват се по лекарско предписание или под контрола на медицински персонал, както и за храни и напитки.

Чл. 141. Продуктите, които получават екомаркировка, трябва да отговарят на изискванията на нормативните актове за безопасност, за опазване здравето на хората и околната среда.

Чл. 142. Участието на организациите в Националната схема за управление по околна среда и одитиране и Националната схема за екомаркировка е доброволно.

Глава осма

НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 143. Националната система за мониторинг на околната среда обхваща територията на цялата страна.

Чл. 144. (1) Националната система за мониторинг на околната среда включва:

1. националните мрежи за:

а) мониторинг на атмосферния въздух;

б) мониторинг на валежите и повърхностните води;

в) мониторинг на подземните води;

г) мониторинг на морските води;

д) мониторинг на геоложката среда;

е) мониторинг на земите и почвите;

ж) мониторинг на горите и защитените територии;

з) биологичен мониторинг;

и) радиологичен мониторинг;

к) мониторинг на шумовото замърсяване в околната среда;

л) мониторинг на нейонизиращи лъчения;

м) мониторинг на депата и старите замърсявания с отпадъци;

2. контролно-информационна система за емисии във въздуха и състоянието на отпадъчните води;

3. експлоатацията, комуникационното и информационното осигуряване и лабораторното обслужване на мрежите по т. 1 и 2.

(2) Националните мрежи за мониторинг на околната среда се проектират и изграждат в съответствие с националните, европейските и международните стандарти.

(3) За информационното осигуряване на Националната система за мониторинг на околната среда се създава национална автоматизирана система за мониторинг на околната среда.

(4) Националната автоматизирана система за мониторинг на околната среда се организира на национално, на басейново и на регионално ниво.

(5) Измерванията и лабораторните изпитвания се извършват от акредитирани лаборатории.

(6) Министърът на околната среда и водите утвърждава със заповед мрежите по ал. 1, т. 1.

Чл. 145. Задачите на Националната система за мониторинг на околната среда са:

1. провеждане на наблюдения на националните мрежи за определяне състоянието на компонентите на околната среда;

2. обработване, анализ, визуализация и съхраняване на информацията от мрежите по т. 1 и от собствения мониторинг;

3. осигуряване на информация за оперативен контрол;

4. прогнозиране на състоянието, оценка на риска за околната среда и разработване на предложения за подобряването ѝ;

5. информационно осигуряване на органите на изпълнителната власт и на обществеността;

6. създаване и поддържане на специализирани карти и регистри на компонентите на околната среда и на факторите, които им въздействат;

7. обмен на информация за състоянието на околната среда с Европейската система за мониторинг.

Чл. 146. (1) За провеждането на собствен мониторинг лицата, задължени по Закона за водите, Закона за чистотата на атмосферния въздух, Закона за подземните богатства и Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, разработват план, съобразен с поставените условия в разрешителното или в решението по ОВОС.

(2) Планът за собствен мониторинг се одобрява от органа, задължил лицето по ал. 1.

(3) При одобряването на плана за собствен мониторинг органът по ал. 2 определя информацията, която лицата, провеждащи собствен мониторинг, са длъжни да предоставят за включване в националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, както и реда и начина за предоставянето ѝ.

Чл. 147. (1) Националната система за мониторинг на околната среда се организира и ръководи от министъра на околната среда и водите.

(2) Създаването, функционирането, материално-техническото и информационно-програмното осигуряване на националната автоматизирана система за екологичен мониторинг се осъществяват от Изпълнителната агенция по околна среда.

(3) Наблюденията, измерванията и изпитванията, както и първичната обработка на резултатите се осъществяват от РИОСВ, освен ако в специалните закони е предвидено друго.

(4) Методическото ръководство на мониторинговата дейност се осъществява от Изпълнителната агенция по околна среда.

(5) Оценка за състоянието на околната среда се извършват на регионално и на национално равнище от РИОСВ и Изпълнителната агенция по околна среда.

(6) Данните и оценките за състоянието на околната среда се публикуват в тримесечен и годишен бюлетин за състоянието на околната среда.

(7) Данните от наблюденията и оценките, получени в резултат на дейността на Националната система за мониторинг на околната среда, както и на собствения мониторинг са основа за осъществяване на контрол и за налагане на санкции при нарушаване на нормативните изисквания.

Глава девета

КОНТРОЛ

Раздел I

Общи условия

Чл. 148. (1) Министерството на околната среда и водите осъществява контрол върху компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат.

(2) Контролът е превантивен, текущ и последващ.

(3) Контролът се осъществява на национално равнище от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него длъжностни лица, а на регионално равнище - от директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции, директорите на националните паркове, областните управители и от кметовете на общините или от упълномощени от тях длъжностни лица.

Чл. 149. (1) Физическите и юридическите лица са длъжни да осигуряват достъп и да оказват съдействие на органите по чл. 148, ал. 3 за всички обекти и територии за извършване на проверка, за измерване или за вземане на проби от настоящи или потенциални източници на замърсяване и/или увреждане на околната среда.

(2) Достъпът до обекти и територии на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на отбраната се разрешава от съответния началник на структурно звено на министерството.

(3) Органите на изпълнителната власт и подчинените им администрации, организациите, юридическите и физическите лица са длъжни да оказват съдействие на органите, осъществяващи контрол по изпълнението на техните функции.

Чл. 150. Физическите и юридическите лица, които притежават и използват пречиствателни съоръжения и съоръжения за третиране на отпадъци, са длъжни да осигурят функционирането им, съгласно разпоредбите на нормативните актове и съобразно условията в решенията по ОВОС, в разрешителните и другите индивидуални административни актове, отнасящи се до тях.

Чл. 151. За установените по време на контролната дейност административни нарушения контролните органи съставят актове.

Раздел II

Превантивен контрол

Чл. 152. Превантивният контрол за опазване на околната среда се осъществява чрез екологичната оценка при одобряването на планове и програми, чрез ОВОС като условие за издаване на скица (виза) за проектиране в развитието на инвестиционния процес, както и чрез издаване на комплексни и други разрешителни, предвидени в закона.

Чл. 153. (1) Превантивният контрол има за цел недопускане на замърсяване и/или увреждане на околната среда над допустимите норми преди осъществяване на предлаганата и/или планираната дейност.

(2) В изпълнение на своите функции и с оглед постигането на целта на превантивния контрол органите по чл. 148, ал. 3 съставят предупредителни протоколи на физическите лица, на управителните органи на юридическите лица и на едноличните търговци, които подлежат на контрол.

(3) В протоколите, съставени въз основа на ал. 2, се отразяват фактите или обстоятелствата, които могат да доведат до увреждане и/или замърсяване на околната среда, и се дават задължителни предписания за недопускане на отразените факти и/или обстоятелства.

(4) Предписанията от протокола по ал. 3 са задължителни за проверявания.

Раздел III

Текущ и последващ контрол

Чл. 154. (1) Текущият контрол обхваща:

1. контрола върху качеството на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ въздействат;

2. контрола по изпълнението на издадените от Министерството на околната среда и водите, басейновите дирекции, дирекциите на националните паркове и от регионалните инспекции по околната среда и водите разрешителни, решения по оценка на въздействие върху околната среда и на предвидените мерки в програмите.

(2) Текущият контрол се осъществява чрез извършване на проверки, наблюдения и измервания.

(3) Текущият контрол включва достъп до:

1. данните от собствения мониторинг на обекта, осъществяван от оператора;

2. информацията, свързана с производствената дейност на обекта;

3. имотите и съоръженията, които са държавна, общинска и частна собственост.

Чл. 155. (1) По време на извършването на текущия контрол длъжностни лица, определени от органите по чл. 148, ал. 3, съставят констативни протоколи.

(2) В протоколите по ал. 1 се отразяват констатираните факти и обстоятелства и се дават задължителни предписания с посочване на срокове и отговорници за изпълнението им.

Чл. 156. Последващият контрол се осъществява чрез проследяване на:

1. резултатите от изпълнението на мерките, предвидени в решенията по ОВОС и разрешителните, както и от изпълнението на инвестиционните проекти;

2. изпълнението на предписанията, дадени на контролираните лица по време на извършването на превантивния и на текущия контрол.

Чл. 157. Съставянето на актове за извършени административни нарушения и издаването на наказателни постановления са част от текущия и последващия контрол.

Глава десета

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ И АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 158. Министърът на околната среда и водите или упълномощени от него длъжностни лица, директорите на РИОСВ, директорите на националните паркове и директорите на басейновите дирекции прилагат принудителни административни мерки в случаите на:

1. аварийни ситуации, предизвикани от действия или бездействия на собственици или ползватели на обекти и територии;

2. бедствени ситуации;

3. възникване на непосредствена опасност за замърсяване или увреждане на околната среда или за увреждане на здравето или имуществото на хората;

4. предотвратяване или преустановяване на административни нарушения, свързани с опазването на околната среда, както и предотвратяване и/или отстраняване на вредните последици от тези нарушения.

Чл. 159. (1) Принудителните административни мерки са превантивни, преустановителни и възстановителни.

(2) При прилагането на принудителните административни мерки министърът на околната среда и водите или упълномощени от него длъжностни лица, директорите на РИОСВ, директорите на националните паркове и директорите на басейновите дирекции със съдействието на областния управител спират с мотивирана заповед производствената дейност на собствениците или ползвателите на територии, както и достъпа до територии на собствениците и ползвателите, включително чрез пломбиране или запечатване.

(3) Маркировката на пломбата и начинът на пломбиране и запечатване по ал. 2 се утвърждават със заповед на министъра на околната среда и водите.

Чл. 160. (1) Прилагането на принудителна административна мярка се извършва с мотивирана заповед на органа по чл. 158.

(2) В заповедта по ал. 1 се определя видът на принудителната административна мярка и начинът на прилагането ѝ.

(3) Заповедта по ал. 1 се връчва на заинтересуваното лице по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(4) Заповедта по ал. 1 може да се обжалва от заинтересуваните лица по реда на Закона за Върховния административен съд, съответно по Закона за административното производство.

(5) Обжалването на заповедта по ал. 1 не спира действието ѝ.

Чл. 161. (1) Министърът на околната среда и водите обжалва актовете на административните органи, които противоречат на нормативните актове в областта на опазването на околната среда.

(2) Обжалването по ал. 1 спира действието на обжалвания акт.

Чл. 162. (1) За нарушенията на този закон, които не съставляват престъпления, физическите лица, областните управители, кметовете на общини, кметовете на райони, кметовете на кметства и длъжностните лица се наказват с глоби от 100 до 6000 лв., а на

юридическите лица и на едноличните търговци се налагат имуществени санкции от 1000 до 20 000 лв.

(2) При повторно нарушение размерът на глобата или имуществената санкция е в двойния размер по ал. 1.

(3) При явно маловажни случаи на нарушения, извършени от физически лица, глобата е 100 лв.

Чл. 163. Независим експерт по оценка на въздействието върху околната среда, който наруши чл. 83, ал. 3, се наказва с глоба от 1000 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 164. За неизпълнение на изискванията по чл. 125 на оператора на инсталацията - юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 10 000 до 100 000 лв.

Чл. 165. (1) Длъжностно лице, което не допусне в обекта или на територията контролен орган, извършващ проверка, измерване или вземане на проба, се наказва с глоба от 2000 до 20 000 лв.

(2) Имуществена санкция от 2000 до 20 000 лв. се налага на юридическото лице или едноличния търговец в случаите, когато негов работник или служител извърши нарушение по ал. 1, независимо от това дали контролният орган може да установи самоличността на работника или служителя.

Чл. 166. С наказанията по чл. 165 се наказват и лицата, които:

1. не предоставят на контролните органи съществуващите данни от собствения мониторинг;
2. не спазват условията, предвидени в разрешителните и в решенията по ОВОС;
3. не изпълняват предписанията, дадени в индивидуалните административни актове и констативните протоколи по чл. 155, издавани от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него длъжностни лица.

Чл. 167. Актовете, с които се установяват административни нарушения по този закон, се съставят от длъжностни лица, определени от министъра на околната среда и водите.

Чл. 168. Наказателните постановления по закона се съставят по реда на Закона за административните нарушения и наказания и се издават от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него длъжностни лица.

Чл. 169. (1) Актове за установяване на административни нарушения по този закон могат да съставят и представители на обществеността и на неправителствени екологични организации, определени от министъра на околната среда и водите.

(2) Наказателните постановления по ал. 1 се издават от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него длъжностни лица.

Глава единадесета

ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 170. (1) Който виновно причини другиму вреди от замърсяване или увреждане на околната среда, е длъжен да ги обезщети.

(2) В случаите, когато е увредено имущество - държавна собственост, оправомощен да заведе иска по ал. 1 е:

1. министърът на околната среда и водите - ако вредите са настъпили на територията на повече от една област;
2. областният управител - ако вредите са настъпили на територията на повече от една община.

(3) В случаите, когато е увредено имущество - общинска собственост, кметът на общината е оправомощен да заведе иска по ал. 1.

Чл. 171. Увредените лица и лицата по чл. 170, ал. 2 и 3 могат да предявят иск срещу нарушителя за преустановяване на нарушението и за отстраняване последиците от замърсяване.

Чл. 172. Ликвидирането на последствията, причинени от трансгранично замърсяване на околната среда, се осъществява въз основа на международен договор, по който Република България е страна.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Околна среда" е комплекс от естествени и антропогенни фактори и компоненти, които се намират в състояние на взаимна зависимост и влияят върху екологичното равновесие и качеството на живота, здравето на хората, културното и историческото наследство.

2. "Опазване на околната среда" е комплекс от дейности, които са насочени към предотвратяване на деградацията на околната среда, към нейното възстановяване, запазване и подобряване.

3. "Природни ресурси" са частите на органичната и неорганичната природа, които се използват или могат да бъдат използвани от човека за задоволяване на неговите нужди.

4. "Възобновими ресурси" са тези, които естествено се възстановяват или чрез специални дейности могат да бъдат изцяло или частично възстановени и за които се счита за доказано, че се възстановяват с темпове, съпоставими с темповете на тяхната експлоатация. Всички останали ресурси са невъзобновими.

5. "Замърсяване на околната среда" е промяната на качествата ѝ вследствие на възникване и привнасяне на физически, химически или биологически фактори от естествен или антропогенен източник в страната или извън нея, независимо дали се превишават действащите в страната норми.

6. "Увреждане на околната среда" е такова изменение на един или повече от съставлящите я компоненти, което води до влошаване качеството на живот на хората, до обедняване на биологичното разнообразие или до затруднено възстановяване на природните екосистеми.

7. "Налична първична информация" е информацията, представляваща резултатите от измервания, изпитвания, наблюдения и други подобни, непридружени от анализи, прогнози и обяснения, събирана в рамките на задълженията на компетентната администрация, без за това да е необходимо искане на заинтересувано лице.

8. "Налична предварително обработена информация" е информацията, обработена, обобщена и анализирана в рамките на задълженията на компетентната администрация, без за това да е необходимо искане на заинтересувано лице.

9. "Нарочно обработена информация" е информацията, събирана или обработвана, обобщавана и анализирана по искане на заинтересувано лице.

10. "Събиране на информация" са действията на компетентните администрации и на задължените физически и юридически лица, с които се извършват измерванията, констатациите и наблюденията на фактите, представляващи първична информация и с които се извършва обработването на информацията.

11. "Даване на информация" е актът на даването на информацията от задълженото лице на компетентната администрация или на компетентния орган.

12. "Предоставяне на информация" е актът, с който се осъществява достъпът на заинтересуваните лица до наличната информация.

13. "Ландшафт" е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори.

14. "Почва" е горният пласт от земната кора, доколкото тя е носител на почвени функции, включително течните съставни части (почвен разтвор) и газообразните съставни части (почвен въздух), без подземните води, руслата на реките и дъната на водните басейни.

15. "Почвени функции" са:

а) основа за живот и жизнено пространство за хората, животните, растенията и почвените организми;

б) съставна част на природния баланс, особено с неговите кръговрати на води и хранителни вещества.

16. "Вредни изменения на почвата" са нарушаване на почвените функции, които предизвикват значителни вреди и щети за отделния индивид и за общността като цяло:

а) химическо замърсяване над пределно допустими количества с тежки метали и металоиди, устойчиви органични замърсители, пестициди и нефтопродукти, в това число засоляване и вредна киселинност;

б) замърсяване с пресен токов отпадък и концентрирани минерални торове, както и с различни видове отпадъци;

в) физическа деградация, като водна и ветрова ерозия с нейните антропогенни аспекти, преовлажняване и заблатяване, последици от изгаряне на стърнища и растителни остатъци.

17. "Инвестиционно предложение" са предварителните (прединвестиционните) проучвания или заданието за проектиране във връзка с искане за допускане на инвестиционно проектиране за ново строителство, дейност или технология, както и съществено изменение в дадена дейност, изискващо вземане на решение по ОВОС по глава шеста, раздел III.

18. "Въздействие" е всяко въздействие върху околната среда, което може да бъде причинено от реализирането на инвестиционното предложение за строителство, дейност или технология, включително върху здравето и безопасността на хората, флората, фауната, почвата, въздуха, водата, климата, ландшафта, историческите паметници и други материални ценности или взаимодействието между тези фактори.

19. "Трансгранично въздействие" е всяко въздействие не само от глобален характер в район, намиращ се под юрисдикцията на дадена държава, предизвикано от предлагана дейност, чийто физически източник е разположен изцяло или частично в район под юрисдикцията на друга държава.

20. "Инвеститор" е собственикът на имот, лице, на което е учредено право на строеж в чужд имот, или обществен орган, който инициира инвестиционно предложение, кандидатстващо за издаване на виза за проектиране.

21. "Възложител на план или програма" е лицето или органът, който инициира плана или програмата.

22. "Планове и програми" са планове, програми, стратегии и други подобни документи, както и техните изменения, които:

а) се изискват от законови, нормативни или административни разпоредби;

б) са предмет на подготовка и/или приемане от публичен орган на национално, регионално или местно равнище или които се подготвят от даден орган за приемане чрез одобрена от Министерския съвет или от Народното събрание процедура.

23. "Заинтересувани държави в трансграничен контекст" са държавата, източник на въздействие върху околната среда, и засегнатите от това въздействие други държави,

страни по Конвенцията по оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст.

24. "Общественост" е едно или повече физически или юридически лица и техните сдружения, организации или групи, създадени в съответствие с националното законодателство.

25. "Засегната общественост" е обществеността по т. 24, която е засегната или с вероятност да бъде засегната, или която има интерес при процедурите за одобряване на планове, програми, инвестиционни предложения и при вземането на решения за издаването или актуализацията на разрешителни по реда на този закон или на условията в разрешителното.

26. "Нулева алтернатива" е възможността да не се осъществява дейността, предвидена с инвестиционното предложение.

27. "Нетехническо резюме" е кратко изложение на достъпен за обществеността език на информацията в доклада за ОВОС в обем не по-малък от 10 на сто от обема на доклада, съдържащо необходимите нагледни материали (карти, снимки, схеми).

28. "Разширение" е изграждането на нов подобект на територията на съществуващ обект и всяко пристрояване или надстрояване на съществуваща сграда, които представляват обект и в които се предвиждат дейности и технологии, включени в приложения № 1 и 2.

29. "Съоръжение" е неподвижна техническа единица в рамките на предприятие или пречиствателна станция, в която се третират, произвеждат или съхраняват отпадъчни води, химични вещества и препарати. То включва цялото оборудване: тръби, машини и уреди, които обслужват съоръжението и са необходими за неговата работа.

30. "Решение по оценка на въздействие върху околната среда" е индивидуален административен акт на компетентния орган по чл. 94, с който се одобрява допустимостта за проектиране на инвестиционно предложение по т. 17 чрез оценка на местоположението (площадка, трасе) на обекти и очакваното въздействие върху околната среда въз основа на доклад за ОВОС при отчитане на общественото мнение и изразените становища на засегнатата общественост.

31. "Предприятие" е цялата територия и обектите върху нея, които са под контрола на оператор, в които има опасни химични вещества или препарати в едно или повече съоръжения, включително общи или свързани инфраструктури или дейности.

32. "Вещество" е всеки химичен елемент или съединение с изключение на веществата, източници на йонизиращи лъчения по смисъла на § 1, т. 15 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

33. "Промислено замърсяване" е всяко пряко или непряко постъпване в резултат на човешка дейност във въздуха, водите или почвите на вещества, вибрации, топлинни лъчения или шумове, което може да окаже определено вредно въздействие върху човешкото здраве или околната среда, да предизвика увреждане на материалните ценности, да ограничи или предотврати възможностите за използване на полезните качества на околната среда и останалите нейни законосъобразни ползвания.

34. "Инсталация" е:

а) всяка отделна инсталация съгласно приложение № 4, включително отделните технологични съоръжения, които са в непосредствена техническа връзка с нея и могат да окажат влияние върху замърсяването, емисиите и отпадъците, образувани в резултат на експлоатацията на инсталацията;

б) всяко технологично съоръжение, включващо една или повече инсталации, съгласно приложение № 4;

в) друга инсталация или съоръжение, чийто оператор е подал заявление за издаване на комплексно разрешително за нейната експлоатация в съответствие с разпоредбите на глава седма.

Инсталациите и съоръженията, предназначени за изследователска, развойна или проучвателна дейност, не се включват в това определение.

35. "Действаща инсталация" е всяка инсталация, която е въведена в експлоатация или е получила положително решение по ОВОС в съответствие с действащото законодателство преди датата на влизане в сила на закона, при условие че въвеждането ѝ в експлоатация се извърши не по-късно от една календарна година от датата на решението.

36. "Емисия" е прякото или непрякото изпускане на вещества, вибрации, топлинни лъчения или шумове в атмосферния въздух, водите или почвите от организирани или неорганизиран източници в рамките на дадена инсталация.

37. "Норма за допустими емисии" е определена стойност за маса на дадено вещество, изразена чрез съответните специфични параметри, като концентрация и/или ниво на емисиите, която не може да бъде превишавана по време на един или повече предварително зададени периоди. Нормите за допустими емисии могат да се определят и за определени групи, класове или категории вещества.

38. "Норми за качество на околната среда" са определените в нормативните актове по околната среда специфични изисквания, които следва да бъдат изпълнени в определен момент в околната среда, като норми за съдържание на вредни вещества в атмосферния въздух, норми за качество на водите във водните обекти, норми за качеството на другите компоненти на околната среда и норми за допустимите стойности на факторите, които замърсяват или увреждат околната среда.

39. "Комплексно разрешително" е индивидуален административен акт, предоставящ разрешение за експлоатация на определена инсталация или на дадена част от нея при определени условия, които гарантират съответствието на инсталацията с изискванията на глава седма. Едно разрешително може да се отнася до една или повече инсталации (или до части от различни инсталации), които са разположени на една и съща площадка и са експлоатирани от един и същ оператор.

40. "Промяна в работата на инсталацията" е всяко преустройство с промяна на естеството на производствената дейност, функционирането или разширението на инсталацията, които могат да окажат определено въздействие върху околната среда.

41. "Съществена промяна" е всяка промяна или разширение на дейността на дадена инсталация, които според компетентните органи могат да доведат до значителни отрицателни въздействия върху здравето на хората или върху околната среда и които достигат критериите или граничните стойности, определени в приложение № 4.

42. "Най-добри налични техники" е най-ефективният и най-напредналият етап в развитието на дейностите и методите за тяхната реализация, показващи практическата пригодност на съответните техники за осигуряването по принцип на основата на съответните норми за допустими емисии и проектирани с цел предотвратяване и в случаите, когато това е практически невъзможно - за намаляване на емисиите и въздействието им върху околната среда в нейната цялост:

а) "техники" е използваната технология и начинът на проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация и ликвидиране на инсталацията;

б) "налични техники" са техниките, разработени в мащаб, който позволява прилагането им в съответния промишлен отрасъл при жизнени в икономически и технически смисъл условия и отчитане на свързаните с тях разходи и предимства, независимо от това, дали те се използват или произвеждат във въпросната държава членка при условие, че са достъпни в разумна степен за оператора;

в) "най-добри техники" са най-ефективните техники за постигане на висока степен на опазване на околната среда в нейната цялост.

"Най-добрите налични техники" се определят от насоките (BAT Reference Documents или BREF), изготвени от Европейския съюз, чрез Европейското бюро за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването за отделните категории промишлени дейности от Приложение I на Директива 96/61 на ЕЕС.

43. "Оператор" е физическо или юридическо лице, което е собственик на дадена инсталация или осъществява контрол върху нейната експлоатация.

44. "Организация" е компания, дружество, предприятие, орган на властта или институция, част или съчетание от тях с ограничена отговорност или с друг статут от публичното или частното право, която има своя собствена функция и административна структура. За организациите с повече функционални единици всяка една от тях може да бъде определена като една организация.

45. "Система за управление на околната среда" е частта от общата система за управление, която включва организационната структура, дейностите по планирането, отговорностите, практиките, процедурите, процесите и ресурсите за разработване, внедряване, постигане, преглед и поддържане на политиката на околната среда.

46. "Одит на системата за управление на околната среда" е систематичен и документиран процес на проверка за обективно получаване и оценяване на доказателства, за да се определи дали системата за управление на околната среда на дадена организация съответства на определените от организацията критерии за одит и за уведомяване на ръководството на организацията за резултатите от този процес.

47. "Пломбиране" е ограничаването на достъпа на лица до имоти и съоръжения чрез поставяне на оловна пломба от контролния орган.

48. "Запечатване" е ограничаването на достъпа на лица до имоти и съоръжения чрез поставяне на лепенка с поставен на нея мокър печат от контролния орган.

49. "Щета върху околната среда, настъпила от минали действия или бездействия" е старо замърсяване на терени или строителни конструкции на промишлени площадки с опасни вещества и отпадъци, породено от промишлена, селскостопанска, търговска или транспортна дейност, вследствие на което се застрашава човешкото здраве или околната среда.

50. "Устойчиво развитие" е развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да ограничава и нарушава способността и възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени потребности. Устойчивото развитие обединява два основни стремежа на обществото:

а) постигане на икономическо развитие, осигуряващо нарастващ жизнен стандарт;

б) опазване и подобряване на околната среда сега и в бъдеще.

51. "Авария" е внезапна технологична повреда на машини, съоръжения и агрегати, съпроводена със спиране или сериозно нарушаване на технологичния процес, взривове, възникване на пожари, наднормено замърсяване на околната среда, разрушения, жертви или заплахата за живота и здравето на населението.

52. "Мониторинг на околната среда" е събирането, оценката и обобщаването на информацията за околната среда чрез непрекъснато или периодично наблюдение на определени качествени и количествени показатели, характеризиращи състоянието на компонентите на околната среда и тяхното изменение в резултат на въздействието на природни и антропогенни фактори.

53. "Национална система за мониторинг на околната среда" е комплекс от измервателни, аналитични и информационни дейности, чиято цел е осигуряването на своевременна и достоверна информация за състоянието на компонентите на околната

среда и факторите, въздействащи върху тях, въз основа на която да се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда и човешкото здраве от вредни въздействия.

54. "Опасно вещество" е всяко вещество, препарат или смес, поименно изброено в приложение № 3, табл. 1, или което притежава поне едно от свойствата, изброени в приложение № 3, табл. 3, и е суровина, продукт, страничен продукт, утайка и междинен продукт, включително вещество, което е възможно да се получи в резултат на голяма авария.

55. "Интегриране на държавната политика по околна среда в секторните политики" означава съобразяването и включването на изискванията за опазване на околната среда в процеса на разработване, прилагане и контрола по прилагането на секторните политики, определени в чл. 9.

56. "Добра земеделска практика" е земеделската практика, която се основава на принципите на устойчивото развитие.

57. "Територии със специален режим на защита" са територии, в които се въвеждат мерки за опазване на редки видове от флората и фауната и на техни местообитания.

§ 2. В случаите, когато законът изисква уведомяване или съобщаване и когато за това не са предвидени изрични правила или прилагането на изрично определена процедура, уведомяването, съответно съобщаването, се извършва по реда на Гражданския процесуален кодекс.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Законът за опазване на околната среда (обн., ДВ, бр. 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 100 от 1992 г., бр. 31 и 63 от 1995 г., бр. 13, 85 и 86 от 1997 г., бр. 62 от 1998 г., бр. 12 и 67 от 1999 г., бр. 26, 27 и 28 от 2000 г., бр. 1 и 26 от 2001 г.) се отменя.

§ 4. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се издават в срок до шест месеца от влизането му в сила.

§ 5. Подзаконовите нормативни актове, издадени въз основа на отменения Закон за опазване на околната среда, се прилагат до издаването на съответните нови подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

§ 6. До приемането на нормативни актове за дейностите по чл. 144, ал. 1 се прилагат методики и инструкции на министъра на околната среда и водите.

§ 7. В шестмесечен срок от влизането в сила на закона операторите на инсталациите, които са в обхвата на дейностите по приложение № 4, са длъжни писмено да уведомят за това Министерството на околната среда и водите.

§ 8. Невнесените в срок такси, глоби и санкции по този закон, Закона за водите, Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, Закона за лечебните растения, Закона за защитените територии и Закона за чистотата на атмосферния въздух се събират заедно с лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания по реда на Данъчния процесуален кодекс.

§ 9. (1) При приватизация, с изключение на сключените приватизационни договори до 1 февруари 1999 г. от чуждестранни и български физически и юридически лица, отговорността за нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, носи държавата при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

(2) Оценката на щетите по ал. 1 до момента на приватизация се извършва в съответствие с методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите.

§ 10. (1) В срок до една година от влизането в сила на закона кметовете на общините разработват програмите по чл. 79, ал. 1.

(2) Член 81, ал. 1, т. 1 и ал. 3, чл. 82, ал. 1 и 4 и раздел II на глава шеста влизат в сила от 1 юли 2004 г.

(3) До влизането в сила на разпоредбите, посочени в ал. 2, ОВОС на националните, регионалните и областните планове и програми за развитие, устройствените планове и техните изменения се извършва по ред, определен с наредба на министъра на околната среда и водите.

§ 11. (1) Изискването за издаване на комплексно разрешително по глава седма се прилага за:

1. нови и при промяна на производствената дейност на действащи инсталации и съоръжения - от 1 януари 2003 г.;

2. действащи инсталации и съоръжения - от 1 януари 2003 г. до 30 октомври 2007 г.

(2) Крайният срок за изпълнение на условията, установени с издадените комплексни разрешителни за действащи инсталации, е 1 януари 2012 г.

§ 12. В Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда (обн., ДВ, бр. 86 от 1997 г.; изм., бр. 56 от 1999 г., бр. 27 и 28 от 2000 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. (В сила от 1.01.2003 г.) В чл. 9, ал. 3 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

2. В чл. 12 ал. 1 се изменя така:

"(1) За извършване на дейности по събиране, съхраняване или обезвреждане на отпадъци се изисква:

1. разрешение, издадено по глава пета, или

2. комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма от Закона за опазване на околната среда."

3. В чл. 28 ал. 2 се изменя така:

"(2) Програмите по ал. 1, т. 1 са неразделна част от общинските програми за околна среда по чл. 79 от Закона за опазване на околната среда."

4. (В сила от 1.01.2003 г.) В чл. 35 се правят следните изменения:

а) в ал. 1 думите "По специална целева партида на Националния фонд за опазване на околната среда постъпват" се заменят с "В Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда постъпват";

б) в ал. 2 думите "По специална партида на общинските фондове по опазване на околната среда постъпват" се заменят с "По бюджета на съответната община постъпват".

5. В чл. 39, ал. 2 се създава т. 11:

"11. съгласувателен документ от компетентните органи на Министерството на транспорта и съобщенията - в случаите, когато разрешението обхваща дейности по чл. 37 с опасни и производствени отпадъци от водни транспортни средства."

6. В чл. 48 т. 3 се изменя така:

"3. не се спазват изискванията на подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона или условията, определени в разрешението."

7. Създава се чл. 52а:

"Чл. 52а. Забранява се вносът в страната на отпадъци:

1. с неустановен химически състав, както и на такива, за които липсват методики за анализ, приложими в Република България;

2. с цел складиране, депониране или каквато и да е друга форма на обезвреждане;

3. с цел преработка в случай, че лицето - оператор на инсталацията, където се предвижда да бъде извършена преработка, не разполага със съответното разрешение, издадено по реда на глава пета от този закон и/или глава седма от Закона за опазване на околната среда."

8. Създава се чл. 57а:

"Чл. 57а. Кметовете на общините организират и контролират закриването, възстановяването на терените и последващия мониторинг на нерегламентираните сметища, намиращи се на територията на съответната община."

9. В чл. 66, ал. 1 т. 7 се изменя така:

"7. не води отчетност на отпадъците съгласно изискванията на този закон и не предоставя документи относно отчета и информация за управление на дейностите по отпадъците съгласно изискванията на закона и подзаконовите актове по прилагането му;"

10. Създава се чл. 67а:

"Чл. 67а. За нарушения по чл. 9, ал. 1 на физическите лица се налагат глоби от 200 до 2000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци - имуществени санкции от 1000 до 5000 лв."

11. Създава се чл. 67б:

"Чл. 67б. За нарушения на закона, които не съставляват престъпления, на физическите лица се налагат глоби от 200 до 2000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци - имуществени санкции от 1000 до 5000 лв."

12. В чл. 68, ал. 2 накрая се добавя "и упълномощени от него лица".

13. В § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби в изречение второ думите "когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите" се заменят с "които по своето естество и състав са подобни на битовите отпадъци".

§ 13. В Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти (ДВ, бр. 10 от 2000 г.) се правят следните изменения:

1. Глава четвърта се отменя.

2. Член 31 се отменя.

§ 14. (В сила от 1.01.2003 г.) В Закона за чистотата на атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 45 от 1996 г.; попр., бр. 49 от 1996 г.; изм., бр. 85 от 1997 г., бр. 27 от 2000 г., бр. 102 от 2001 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 27:

а) в ал. 1 думите "общинските органи изготвят и приемат" се заменят с "кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат";

б) алинея 2 се изменя така:

"(2) Програмите по ал. 1 са неразделна част от общинските програми за околна среда по чл. 79 от Закона за опазване на околната среда."

2. В наименованието на глава шеста думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

3. В чл. 31, ал. 1 и 3 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

4. В чл. 32, ал. 1 и 3 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

5. В чл. 33, ал. 1 и 2 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

6. В чл. 44 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

7. Параграф 46 се отменя.

§ 15. (В сила от 1.01.2003 г.) В Закона за защитените територии (обн., ДВ, бр. 133 от 1998 г.; изм., бр. 98 от 1999 г., бр. 28, 48 и 78 от 2000 г., бр. 23 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 74:

а) в ал. 1 думите "Националния фонд за опазване на околната среда към Министерството на околната среда и водите" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда";

б) алинея 4 се изменя така:

"(4) Средствата по ал. 1 се разходват съгласно правилата за работа на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда."

2. В чл. 86:

а) в ал. 2, т. 1 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда";

б) в ал. 4 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

§ 16. (В сила от 1.01.2003 г.) В чл. 25, ал. 1 от Закона за лечебните растения (обн., ДВ, бр. 29 от 2000 г.; изм., бр. 23 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В т. 2 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

2. В т. 3 думите "съответния общински фонд за опазване на околната среда" се заменят с "бюджета на съответната община".

§ 17. (В сила от 1.01.2003 г.) В Закона за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 81 от 2000 г., бр. 34, 41 и 108 от 2001 г., бр. 47 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 196:

а) думите "По специална партида на Националния фонд за опазване на околната среда постъпват" се заменят с "В Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда постъпват";

б) точка 6 се отменя.

2. В чл. 197:

а) в ал. 1 думите "Средствата по партидата се разходват за" се заменят със "Средствата по чл. 196 се разходват за";

б) алинея 2 се изменя така:

"(2) Средствата по чл. 196 се разходват съгласно правилата за работа на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда."

3. В чл. 199, ал. 4 думите "Националния фонд за опазване на околната среда" се заменят с "Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда".

§ 18. (1) Разпоредбите на чл. 60 - 64, § 12, т. 1 и 4 и § 14 - 17 влизат в сила от 1 януари 2003 г.

(2) До влизането в сила на разпоредбите по ал. 1 дейността на Националния фонд за опазване на околната среда се осъществява в съответствие с разпоредбите на § 9 и приложение № 7 към § 9 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2002 г.

□
□

5. Леярни за черни метали с производствен капацитет над всички
20 т дневно

□
□

6. Инсталации за обработване на черни метали: всички

- а) станове за горещо валцуване с капацитет над 20 т нерафинирана стомана за час;
- б) ковашки цехове с чукове, чиято енергия превишава 50 килоджаула на чука, където използваната топлинна мощност превишава 20 MW;
- в) защитни покрития от разтопен метал с консумация над 2 т нерафинирана стомана за час

□
□

7. Инсталации за: всички

- а) производство на цветни нерафинирани метали от руди, рудни концентрати или вторични суровини от метали чрез металургични, химични и електролитни процеси;
- б) производство на метал чрез топене, включително сплавяване на цветни метали (рафиниране, леене в леярски цехове и др.), с топилен капацитет над 4 т дневно за олово и за кадмий и 20 т дневно за всички останали метали

□
□

8. Инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електролитни или химични процеси, при които обемът на ваните за обработка е над 30 куб. м всички

□
□

9. Инсталации за добив и преработка на азбест и производство на продукти, съдържащи азбест: всички

- а) за азбестоциментовите продукти с годишно производство над 20 000 т крайна продукция;
- б) за фрикционни материали с годишно производство повече от 50 т крайна продукция или за други производства, използващи азбест над 200 т годишно

□
□

10. Интегрирани химически инсталации за производство в промишлен мащаб на химични вещества, използващи процеси на химично превръщане, където отделните инсталации са функционално свързани и които са: всички

- а) за производство на основни органични химични вещества;
- б) за производство на основни неорганични химични вещества;

24. Инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци чрез изгаряне или химично третиране или депа за опасни отпадъци по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда **всички**
-
25. Инсталации за обезвреждане на неопасни отпадъци чрез изгаряне или химично третиране с капацитет над 100 т на денонощие **всички**
-
26. Съоръжения за третиране на битови отпадъци **всички**
-
27. Добив на подземни води или изкуствен оборот на подземните води с годишен обем на добиваната вода или оборотна вода - 10 млн. куб. м или повече **всички**
-
28. Дейности за прехвърляне на водни ресурси между речни басейни за задоволяване на недостига при водопотреблението, когато обемът на прехвърлената вода е повече от 100 млн. куб. м годишно **всички**
-
29. Във всички останали случаи дейности за прехвърляне на водни маси между речни басейни, където средногодишният (осреднено за много години) отток на басейна, от който се прехвърля вода, е над 2000 млн. куб. м годишно
В двата случая прехвърлянето на вода за питейни нужди по тръбопроводи се изключва **всички**
-
30. Пречиствателни станции за отпадъчни води с капацитет над 150 000 еквивалентни жители **всички**
-
31. Добив на нефт или природен газ за търговски цели при количества над 500 т на ден за нефт или над 500 000 куб. м на ден за природен газ **всички**
-
32. Язовири или други съоръжения, предназначени за задържане или съхраняване на вода, където новото или допълнителното количество вода, което се задържа или съхранява, е над 10 млн. куб. м **всички**
-
33. Тръбопроводи за транспортиране на газ, нефт или химически вещества с диаметър повече от 800 мм и дължина **всички**

- приложение № 1);
 - е) интензивно развъждане на риба;
 - ж) пресушаване на земи от морето;
 - з) корекции на реки.
2. Минно дело:
- а) кариери, открити мини и добив на торф (невключени в приложение № 1);
 - б) мини с подземен добив;
 - в) извличане на инертни материали от реки или морета (невключени в приложение № 1);
 - г) дълбоки сондажи:
 - геотермални,
 - за съхраняване на ядрени отпадъци,
 - за водоснабдяване,
 - с изключение на тези за изследване на стабилността на геоложката основа;
 - д) добив на въглища, нефт, природен газ, руди и битуминозни шисти.
3. Енергийно стопанство:
- а) промишлени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода (невключени в приложение № 1);
 - б) промишлени съоръжения за пренос на газ, пара и топла вода, пренос на електроенергия по надземни кабели (невключени в приложение № 1);
 - в) съоръжения за надземно складиране на природен газ;
 - г) съоръжения за подземно складиране на горими газове;
 - д) съоръжения за надземно складиране на горива;
 - е) промишлено брикетиране на въглища;
 - ж) инсталации за преработка и съхраняване на радиоактивни отпадъци (невключени в приложение № 1);
 - з) водоелектрически централи;
 - и) съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра.
4. Производство и преработка на метали:
- а) инсталации за производство на чугун и стомана (първично и вторично топене), включително непрекъснато леење (невключени в приложение № 1);
 - б) инсталации за преработка на черни метали (невключени в приложение № 1):
 - горещо валцуване;
 - ковашко пресоване;
 - защитни покрития от разтопен метал;
 - в) леярни за черни метали (невключени в приложение № 1);
 - г) инсталации за топене на цветни метали, включително производство на сплави (с изключение на благородните метали), изтегляне, формоване и валцуване на изделия от цветни метали и сплави (невключени в приложение № 1);
 - д) инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електролитни или химични процеси (невключени в приложение № 1);
 - е) производство и монтаж на моторни превозни средства и производство на автомобилни двигатели;

- ж) корабостроителници;
 - з) производство и ремонт на самолети;
 - и) производство на жп съоръжения;
 - к) земни работи, извършвани с взривни вещества;
 - л) инсталации за пържене и агломерация на руди.
5. Минерална промишленост:
- а) коксови пещи (суха дестилация на въглища);
 - б) инсталации за производство на цимент (невключени в приложение № 1);
 - в) инсталации за производство на азбест и азбестови изделия (невключени в приложение № 1);
 - г) инсталации за производство на стъкло и стъклени влакна (невключени в приложение № 1);
 - д) инсталации за топене на минерални вещества, включително производство на минерални влакна (невключени в приложение № 1);
 - е) инсталации за производство на керамични изделия чрез печене, в т.ч. керемиди, тухли, огнеупорни тухли, плочи, керамични и порцеланови съдове (невключени в приложение № 1).
6. Инсталации в химическата промишленост (невключени в приложение № 1):
- а) инсталации за производство на химикали и междинни продукти;
 - б) инсталации за производство на пестициди и фармацевтични продукти, бои и лакове, еластомери и пероксиди;
 - в) съоръжения за съхраняване на нефт, нефтопродукти и химически вещества.
7. Предприятия в хранителната промишленост (невключени в приложение № 1):
- а) производство на растителни и животински масла и мазнини;
 - б) консервиране на растителни и животински продукти;
 - в) производство на млечни продукти;
 - г) производство на бира и малц;
 - д) производство на захарни изделия и сиропи;
 - е) кланици;
 - ж) промишлено производство на нишесте;
 - з) производство на рибно брашно и рибно масло;
 - и) производство на захар.
8. Текстилна, кожарска, дървообработваща и хартиена промишленост:
- а) промишлени инсталации за производство на хартия и картон (невключени в приложение № 1);
 - б) инсталации за първична обработка (операции като пране, избелване, мерсеризиране и т.н.) или боядисване на влакна или текстил (невключени в приложение № 1);
 - в) обработка (дъбене) на кожи (невключени в приложение № 1);
 - г) инсталации за производство и преработване на целулоза.
9. Каучукова промишленост. Производство и преработка на продукти на базата на еластомери.
10. Инфраструктурни инвестиционни предложения:
- а) индустриални зони;
 - б) обществено строителство, включително строителство на търговски центрове и паркинги;
 - в) строителство на жп линии и съоръжения за комбиниран превоз и

- смесени терминали (невключени в приложение № 1);
- г) строителство на летища (невключени в приложение № 1);
 - д) строителство на пътища (невключени в приложение № 1);
 - е) строителство на пристанища, пристанищни съоръжения и канали, включително рибарски пристанища (невключени в приложение № 1);
 - ж) строителство на вътрешни водни пътища, изграждане на канали и аварийни съоръжения срещу наводнения;
 - з) язовири и други съоръжения за събиране и съхраняване на вода за продължително време (невключени в приложение № 1);
 - и) трамвайни трасета, подземни и надземни железници, висящи линии за превоз изключително или главно на пътници;
 - к) нефтопроводи и газопроводи (невключени в приложение № 1);
 - л) аквадукти;
 - м) крайбрежна дейност за борба с ерозията и крайбрежни съоръжения, които водят до изменение на бреговата линия, като изграждане на диги, вълноломи и други защитни съоръжения, с изключение на ремонт и реконструкция на тези съоръжения;
 - н) добив на подземни води и изкуствен оборот на подземни води (невключени в приложение № 1);
 - о) проекти за прехвърляне на водни ресурси между речни басейни (невключени в приложение № 1).
11. Други инвестиционни предложения:
- а) състезателни писти и писти за изпитване на моторни превозни средства;
 - б) инсталации за депониране на отпадъци (невключени в приложение № 1);
 - в) пречиствателни станции за отпадъчни води (невключени в приложение № 1);
 - г) депа за утайки от пречиствателни станции;
 - д) съхраняване на железен скрап, включително скрап от моторни превозни средства;
 - е) съоръжения за изпитване на двигатели, турбини или реактори;
 - ж) производство на изкуствени минерални влакна (невключени в приложение № 1);
 - з) съоръжения за обезвреждане или унищожаване на взривни вещества;
 - и) инсталации за обезвреждане или оползотворяване на животински трупове и животински отпадъци (невключени в приложение № 1);
 - к) цехове за разфасовка на продукти за растителна защита;
 - л) складове за съхранение на продукти за растителна защита.
12. Туризм и отдих:
- а) ски-писти, ски-влекове, лифтове и съоръжения към тях (невключени в приложение № 1);
 - б) морски съоръжения;
 - в) ваканционни селища, хотелски комплекси в извънселищни територии и съпътстващи дейности (невключени в приложение № 1);
 - г) постоянни къмпинги и места за паркиране на каравани;
 - д) паркове със специално предназначение.

Приложение № 3
към чл. 103

Таблица 1

различни от посочените в т. 2) и на разтвори на воден амониев нитрат, в които концентрацията на амоняка е по-голяма от 90 тегловни процента.

2. Амониев нитрат (1250/5000)

Отнася се за обикновените торове на основата на амониев нитрат и за комбинирани торове, в които азотът е над 28 тегловни процента (комбинираните торове съдържат амониев нитрат с фосфат и/или поташ).

3. Полихлордibenзофурани (ХДФ) и полихлордibenзодииксини (ХДД). Количествата на полихлордibenзофураните и полихлордibenзодииксините се изчисляват, като пределното количество, дадено в таблица 1, се умножава по коефициентите, дадени в таблица 2:

Таблица 2

Международни коефициенти за токсичен еквивалент за представители на един род

Вид ХДД	Коефициент	Вид ХДФ	Коефициент
2,3,7,8-ТХДД	1	2,3,7,8-ТХДФ	0,1
1,2,3,7,8-ПХДД	0,5	2,3,4,7,8-ПХДФ	0,5
1,2,3,4,7,8-ХсХДД	0,1	1,2,3,7,8-ПХДФ	0,05
1,2,3,6,7,8-ХсХДД		1,2,3,4,7,8-ХсХДФ	0,1
1,2,3,7,8,9-ХсХДД		1,2,3,7,8,9-ХсХДФ	
1,2,3,4,6,7,8-ХпХДД	0,01	1,2,3,6,7,8-ХсХДФ	
ОХДД	0,001	2,3,4,6,7,8-ХсХДФ	
		1,2,3,4,6,7,8-ХпХДФ	0,01
		1,2,3,4,7,8,9-ХпХДФ	
		ОХДФ	0,001

(Т - тетра, П - пента, Хс - хекса, Хп - хепта, О - окта)

Таблица 3

Категории опасни вещества	Пределно количество (в тонове)	
1. Силно токсични	5	20
2. Токсични	50	200
3. Оксидиращи	50	200
4. Експлозивни (R2)	50	200
5. Експлозивни (R3)	10	50
6. Запалими	5000	50000
7а. Силно запалими	50	200
7б. Силно запалими	5000	50000
8. Изключително запалими	10	50
9. Опасни за околната среда вещества, свързани със следните рискови качества:		
(I) R50 "силно токсично за водни организми"	200	500

3.2. Инсталации за производство на азбест и производство на продукти на азбестова основа.

3.3. Инсталации за производство на стъкло, включително стъклени влакна, с топилен капацитет над 20 тона дневно.

3.4. Инсталации за разтопяване на минерални вещества, включително производство на минерални влакна, с топилен капацитет над 20 тона дневно.

3.5. Инсталации за изработване на керамични продукти чрез изпичане, по-конкретно покривни керемиди, тухли, огнеупорни тухли, плочи, каменинови или порцеланови изделия, с производствен капацитет над 75 тона дневно и/или с капацитет на пещта за изпичане над 4 куб. м и с плътност на подреждане за една пещ над 300 кг/куб. м.

4. Химическа промишленост

Производство в смисъла на категориите дейности, съдържащи се в настоящия раздел, означава производство в промишлен мащаб чрез химическа обработка на вещества или групи вещества от списъка в раздели 4.1 - 4.6.

4.1. Химически инсталации за производство на органични химически вещества, като:

а) въглеводороди (ациклични и циклични; наситени и ненаситени; алифатни и ароматни);

б) кислородсъдържащи въглеводороди, като: алкохоли, алдехиди, кетони, карбоксилни киселини, естери, ацетати, етери, пероксиди, епоксидни смоли;

в) серосъдържащи въглеводороди;

г) азотсъдържащи въглеводороди, като: амини, амиди, съединения на тривалентния азот, нитрати, нитрити, нитрили, цианати, изоцианати;

д) фосфорсъдържащи въглеводороди;

е) халогеносъдържащи въглеводороди;

ж) органометални съединения;

з) пластмаси, полимерни синтетични влакна и влакна на целулозна основа;

и) синтетичен каучук;

к) багрила и пигменти;

л) повърхностноактивни средства и повърхностноактивни вещества.

4.2. Химически инсталации за производство на основни неорганични химически вещества, като:

а) газове: амоняк, хлор, хлороводород, флуор, флуороводород, въглеродни оксиди, съединения на сярата, азотни оксиди, водород, карбонилхлорид;

б) киселини: хромова киселина, флуороводородна киселина, фосфорна киселина, азотна киселина, хлороводородна киселина, сярна киселина, олеум, сернисти киселини;

в) основи: амониев хидроксид, калиев хидроксид, натриев хидроксид;

г) соли: амониев хлорид, калиев хлорат, калиев карбонат, натриев карбонат, перборати, сребърен нитрат;

д) неметали, метални оксиди и други неорганични съединения, като: калциев карбид, силиций, силициев карбид.

4.3. Химически инсталации за производство на фосфорни, азотни и калиеви торове (прости или смесени торове).

4.4. Химически инсталации за производство на биоциди и други продукти за защита на растенията.

4.5. Инсталации, които използват химични и/или биологични процеси за производство на фармацевтични продукти.

4.6. Химически инсталации за производство на експлозиви.

5. Управление на отпадъците

5.1. Инсталации за обезвреждане или преработка на опасни отпадъци по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, включително за регенериране, преработка или обезвреждане на отработени масла, с капацитет над 10 тона отпадъци на денонощие и извършващи една или повече от следните дейности:

5.1.1. всяка от дейностите по обезвреждане на опасни отпадъци;

5.1.2. една или повече от следните дейности по преработка на опасни отпадъци:

а) пречистване/регенерация на разтворители;

б) регенерация на основи и киселини;

в) оползотворяване на съставки, използвани за намаляване на замърсявания;

г) повторно рафиниране или друга повторна употреба на масла и

нефтопродукти;

д) използване като гориво или други методи за получаване на енергия.

5.2. Инсталации за изгаряне на битови отпадъци по смисъла на § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда с капацитет над 3 тона на час.

5.3. Инсталации за обезвреждане на неопасни отпадъци, включително производствени и битови, с капацитет над 50 тона на денонощие, извършващи дейностите:

5.3.1. биологично третиране, в резултат на което се образуват крайни съединения или смеси, които подлежат на обезвреждане;

5.3.2. физикохимично третиране (например изпарение, сушене, калциниране и други), в резултат на което се образуват крайни съединения или смеси, които подлежат на обезвреждане.

5.4. Депа, приемащи над 10 тона отпадъци на денонощие или с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на депата за инертни отпадъци.

6. Други дейности:

6.1. Промислени инсталации за производство на:

а) целулоза от дървесина или други влакнести материали;

б) хартия и картон с производствен капацитет над 20 тона дневно.

6.2. Инсталации за предварителна обработка (дейности като измиване, избелване, мерсеризиране) или багрене на влакна и/или текстил с капацитет над 10 тона дневно.

6.3. Инсталации за дъбене на необработени и сурови кожи с капацитет над 12 тона готова продукция дневно.

6.4. а) Кланици с производствен капацитет над 50 тона трупно месо дневно;

6.4. б) Обработване и преработване на суровини за производство на хранителни продукти:

- животински суровини (без мляко) с производствен капацитет над 75 тона готова продукция дневно;

- зеленчукови суровини с производствен капацитет над 300 тона готова продукция дневно (средна стойност за тримесечие);

6.4. в) Обработване и преработване на мляко с количество постъпващо мляко над 200 тона дневно (средна стойност за година).

6.5. Инсталации за обезвреждане или оползотворяване на животински трупове и животински отпадъци с капацитет над 10 тона дневно.

6.6. Инсталации за интензивно отглеждане на птици или свине с повече от:

а) 40 000 места за птици;

б) 2000 места за свине за угодяване (над 30 кг), или

в) 750 места за свине майки.

6.7. Инсталации за повърхностно третиране на вещества, предмети или продукти с използване на органични разтворители, по-конкретно за апретиране, шамповане, грундиране, обезмасляване, придаване на водонепромокаемост, оразмеряване, боядисване, почистване или импрегниране, с консумация на органични разтворители над 150 кг на час или над 200 тона годишно.

6.8. Инсталации за производство на въглерод или електрографит чрез изгаряне или графитизиране.